

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN RAHOITUS – YKSIKÖHINTOJEN JA RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMINEN VUONNA 2015

© Opetushallitus ja tekijät

Oppaat ja käsikirjat 2015:8

ISBN 978-952-13-6142-5 (pdf)

ISSN-L 1798-8950

ISSN 1798-8969 (verkkójulkaisu)

Taitto: Grano Oy, Joensuu

www.oph.fi/julkaisut

SISÄLTÖ

Esipuhe	6
1. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä	7
1.1. Yhteys kuntien valtionosuusjärjestelmään	7
1.2. Käyttökustannusten valtionosuus	7
1.2.1. Valtionosuuden laskennallinen peruste	7
1.2.2. Kunnan asukasperusteinen rahoitusosuus ja kunnan valtionosuus.....	10
1.2.3. Keskimääräiset yksikköhinnat	11
1.2.4. Keskimääräisten yksikköhintojen kustannuspohja	11
1.2.5. Koulutuksen järjestäjä-/ylläpitäjäkohtaisten yksikköhintojen määräytyminen	12
1.2.6. Valtionosuusrahoituksessa kertojana käytettävät suoritteet	12
1.2.7. Tiedonkeruu ja seuranta	13
1.2.8. Rahoitusjärjestelmän hallinto	13
1.3. Perustamishankkeiden valtionavustukset.....	14
2. Aamu- ja iltapäivätoiminta	15
2.1. Rahoitettava toiminta	15
2.2. Rahoituksen määräytyminen	15
2.3. Suoritteiden määräytyminen.....	15
3. Esi- ja perusopetus	17
3.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet.....	17
3.2. Valtiovarainministeriön hallinnoima rahoitus	17
3.2.1. Esi- ja perusopetuksen valtionosuus osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta	17
3.2.2. Kotikuntakorvaukset	18
3.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima rahoitus	19
3.3.1. Rahoituksen määräytyminen.....	20
3.3.2. Valtionavustukset.....	22
3.3.3. Oppilas- ja opiskelijamäärien laskeminen	22
4. Lukiokoulutus	23
4.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet.....	23
4.2. Yksikköhinnan määräytyminen.....	23
4.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet	24
4.2.2. Tunnusluvun laskenta	24
4.2.3. Yksikköhinnan laskenta.....	24
4.2.4. 18 vuotta täyttäneinä opintonsa aloittaneiden yksikköhinta....	25
4.3. Lukiokoulutuksen rahoituksen määräytyminen	25
4.4. Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoitus.....	26

5.	Ammatillinen peruskoulutus	27
5.1.	Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet.....	27
5.2.	Yksikköhinnan määräytyminen.....	27
5.2.1.	Yksikköhintojen laskenta.....	27
5.2.2.	Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet	31
5.3.	Ammatillisen koulutuksen rahoituksen määräytyminen	31
6.	Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen perus- ja lisäkoulutus	32
6.1.	Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet.....	32
6.2.	Yksikköhintojen määräytyminen.....	32
6.2.1.	Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta.....	32
6.2.2.	Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat	32
6.3.	Oppisopimuskoulutuksen rahoituksen määräytyminen	33
6.3.1.	Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen peruskoulutus.....	34
6.3.2.	Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen lisäkoulutus.....	34
7.	Oppilaitosmuotoinen ammatillinen lisäkoulutus	35
7.1.	Rahoitettava toiminta	35
7.2.	Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen yleiset perusteet	35
7.3.	Opiskelijatyövuosi ja yksikköhinnan määräytyminen	35
7.3.1.	Opiskelijatyövuosi	35
7.3.2.	Yksikköhinnan määräytyminen.....	35
7.3.3.	Yksikköhinnan laskenta.....	36
7.3.4.	Tulosrahoituksen määrän laskenta.....	37
7.4.	Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen määräytyminen.....	39
8.	Ammatilliset erikoisoppilaitokset.....	40
8.1.	Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet.....	40
8.2.	Suoritteiden määräytyminen.....	40
8.2.1.	Etäopiskelun tunnit	40
8.2.2.	Suoritteiden laskenta vuonna 2015	41
8.3.	Yksikköhintojen määräytyminen ja laskenta	41
9.	Vapaa sivistystyö.....	42
9.1.	Rahoitettava toiminta	42
9.2.	Vapaan sivistystyön rahoituksen yleiset perusteet	42
9.3.	Kansanopistot.....	42
9.3.1.	Yksikköhinnan laskenta.....	42
9.3.2.	Rahoituksen määräytyminen.....	43
9.4.	Kansalaisopistot.....	44
9.4.1.	Yksikköhinnan laskenta.....	44
9.4.2.	Rahoituksen määräytyminen.....	44

9.5. Kesäyliopistot	45
9.5.1. Yksikköhinnan laskenta	45
9.5.2. Rahoituksen määräytyminen.....	45
9.6. Liikunnan koulutuskeskukset	45
9.6.1. Yksikköhinnan laskenta	45
9.6.2. Rahoituksen määräytyminen.....	46
9.7. Opintokeskukset	46
9.7.1. Yksikköhinnan laskenta	46
9.7.2. Rahoituksen määräytyminen.....	46
10. Taiteen perusopetus	48
10.1. Rahoitettava toiminta	48
10.2. Rahoituksen yleiset perusteet ja rahoituksen määräytyminen.....	48
10.2.1. Asukasmäärän perusteella rahoitettava taiteen perusopetus ...	48
10.2.2. Opetustuntimäärän perusteella rahoitettava taiteen perusopetus	48
11. Museot	50
11.1. Rahoitettava toiminta	50
11.2. Rahoituksen määräytyminen	50
11.3. Yksikköhinnan määräytyminen.....	51
11.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus	51
12. Teatterit ja orkesterit	52
12.1. Rahoitettava toiminta	52
12.2. Rahoituksen määräytyminen	52
12.3. Yksikköhinnan määräytyminen.....	52
12.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus	53
13. Kuntien liikuntatoimi	54
13.1. Rahoitettava toiminta	54
13.2. Valtionosuuden määräytyminen	54
14. Kuntien nuorisotyö.....	55
14.1. Rahoitettava toiminta	55
14.2. Valtionosuuden määräytyminen	55
15. Kuntien yleinen kulttuuritoimi.....	56
15.1. Rahoitettava toiminta	56
16. Kirjastot	57
16.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen perusteet	57
16.2. Muu kuin valtionosuusrahoitus	57

Esipuhe

Tämä julkaisu sisältää tiedot opetus- ja kulttuuritoimen yksikköhintojen määräytymisperusteista vuodelle 2015. Lisäksi kuvataan koulutus- ja kulttuurimuotojen rahoituksen perusteet.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä toimii osana laskennallista valtionosuusjärjestelmää. Kuntien valtionosuuksien lisäksi rahoitusjärjestelmä kattaa myös yksityiset koulutuksen ja kulttuuripalvelujen järjestäjät ja kuntayhtymät. Järjestelmällä rahoitetaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, lukiokoulutusta, ammatillista peruskoulutusta, oppisopimuskoulutusta, ammatillista lisäkoulutusta sekä kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, kesäyliopistoissa, liikunnan koulutuskeskuksissa ja opintokeskuksissa järjestettävää vapaan sivistystyön koulutusta. Lisäksi järjestelmä kattaa ammatillisten erikoisoppilaitosten toiminnan ja opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen, kuntien liikuntatoimen ja nuorisotyön sekä museoiden, teattereiden ja orkestereiden toiminnan. Esi- ja perusopetuksen osalta opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä kattaa kuntien asukas pohjaista valtionosuusrahoitusta täydentävän rahoituksen. Ahvenanmaalla järjestetty koulutus ei kuulu opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän piiriin.

Pääosa esi- ja perusopetuksen rahoituksesta sekä kirjastotoimen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen ja asukasperusteisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen rahoitus hallinnoidaan osana valtiovarainministeriön hallinnonalan mukaista kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta. Kuntien valtionosuuksien lisäksi valtiovarainministeriön kautta hallinnoidaan myös esi- ja perusopetusta koskevat kotikuntakorvaukset.

Toivomme, että julkaisu antaa tarvittavat tiedot opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän toiminnasta ja sen ajankohtaisista muutoksista sekä tarjoaa taustatietoa julkaisemillemme opetus- ja kulttuuritoimen rahoitukseen liittyville raporteille, joihin voi tutustua osoitteessa: <http://vos.uta.fi/rap/>.

Julkaisun ovat kirjoittaneet Opetushallituksen Rahoitus-yksikön asiantuntijat. Yhteystietomme löytyvät osoitteesta www.oph.fi/rahoitus/valtionosuudet .

Antti Markkanen
Kouluneuvos

1. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä

1.1. Yhteys kuntien valtionosuusjärjestelmään

Valtio osallistuu kunnallisten palveluiden rahoitukseen valtionosuusjärjestelmän kautta. Kuntien valtionosuusjärjestelmä muodostuu valtionvarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä toimii osana kuntien valtionosuusjärjestelmää, mutta se kattaa myös yksityiset koulutuksen järjestäjät ja kuntayhtymät. Järjestelmällä rahoitetaan koulutuksen ja kulttuuripalvelujen järjestämisestä aiheutuneita käyttökustannuksia ja pieninvestointeja. Ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön osalta liikunnan koulutuskeskuksia lukuun ottamatta rahoitetaan myös investointeja poistojen kautta. Kuntayhtymä ja yksityinen koulutuksen järjestäjä saavat valtiolta rahoituksena valtionosuuden perusteen (opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan tulo) kokonaisuudessaan esi- ja perusopetusta lukuun ottamatta.

Valtion omien oppilaitosten järjestämän koulutuksen rahoitus tulee esi- ja perusopetuksen osalta pääasiallisesti kotikuntakorvaustuloina ja muilta osin valtion talousarvion kautta. Lisäksi kunnat osallistuvat lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen rahoitukseen kunnan rahoitusosuuden muodossa. Opetus- ja kulttuuritoimen ylläpitäjärahoituksessa otetaan huomioon kuntien rahoitusosuus palveluista siten, että kunnille määritellystä valtionosuuden perusteesta vähennetään kunnan asukaskohtainen rahoitusosuus.

Valtionosuusjärjestelmän keskeinen periaate on korostaa kuntien ja muiden opetus- ja kulttuuritoimen palveluja tarjoavien yhteisöjen itsenäistä päätöksentekoa. Rahoitusta ei ole ”korvamerkitty”, vaan valtionosuuden saaja päättää rahoituksen käytöstä.

1.2. Käyttökustannusten valtionosuus

1.2.1. Valtionosuuden laskennallinen peruste

Opetus- ja kulttuuritoimessa rahoitus muodostuu koulutusmuodoittain rahoituksen perusteena olevien suoritteiden ja laskennallisten yksikköhintojen tulosta. Suoritteita ovat tyypillisesti opiskelijamäärät, opetustunnit, opiskelijatyövuodet, -vuorokaudet tai -viikot ja kulttuuritoimessa kunnan asukasmäärä tai henkilötyövuodet. Eri palvelumuodoissa yksikköhinnan muodostumisperiaatteet vaihtelevat. Yksikköhinta voi olla koulutuksen järjestäjäkohtainen, ryhmittelyyn perustuva tai valtakunnallinen.

Vuoden 2010 alusta pääosa esi- ja perusopetuksen rahoituksesta yhdistettiin osaksi valtiovarainministeriön hallinnoimaa kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta. Valtiovarainministeriön hallinnoima esi- ja perusopetuksen rahoitus määräytyy ikäluokittaiten (6-vuotiaat, 7-12-vuotiaat ja 13-15-vuotiaat) perushintojen ja ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määrien perusteella sekä kunnan olosuhteisiin perustuvien lisäyksien ja lisäosien perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalle jääneen esi- ja perusopetuksen rahoitus on opetuksenjärjestäjäkohtainen ja perustuu opetuksen järjestäjän oppilasmääriin ja oppilasta kohden vahvistettaviin yksikköhintoihin.

Lukiokoulutuksen, oppilaitosmuotoisena tai oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta rahoitettavan perusopetuksen rahoitus perustuu koulutuksen järjestäjien tilastointiajankohdina ilmoittamiin oppilas- ja opiskelijamääriin ja opetus- ja kulttuuriministeriön kullekin koulutuksen järjestäjälle määräämään tai valtakunnalliseen yksikköhintaan. Valtiovarainministeriön hallinnon alalta rahoitettavan perusopetuksen rahoitus perustuu vastaavasti väestötietoihin ja hallinnollisena palveluna maksettavat kotikuntakorvaukset tilastointiajankohdan tietoihin oppilasmääristä kotikunnittain ja valtiovarainministeriön vahvistamaan kotikuntakorvauksen perusosaan.

Yksikkö- ja perushinnat perustuvat koulutusmuodon keskimääräisiin valtakunnallisiin toteutuneisiin käyttökustannuksiin. Koulutuksen järjestäjien yksikköhinnoissa otetaan huomioon erilaiset palveluiden kustannuksiin vaikuttavat olosuhde- ja muut tekijät, jotka vaihtelevat koulutusmuodoittain, kunnittain ja koulutuksen järjestäjittäin. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi korottaa yksikköhintaa myös harkinnanvaraisesti. Yksikköhinnan harkinnanvaraiset korotukset eivät lisää kyseisen koulutusmuodon kokonaisrahoituksen määrää. Esi- ja perusopetuksen valtakunnallisissa yksikköhinnoissa ei ole harkinnanvaraisen korotuksen mahdollisuutta.

Vapaan sivistystyön, taiteen perusopetuksen, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan, ammatillisen lisäkoulutuksen sekä kulttuuri- ja taidelaitosten rahoitus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiin suoritteiden määriin ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Yksikköhinnat lasketaan periaatteiltaan yhdenmukaisesti kunnille, kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää lisäksi kunnille liikuntatoimeen ja nuorisotyöhön rahoitusta, joka perustuu kunnan asukasmäärään ja asukasta kohti määrättyyn yksikköhintaan.

Valtiovarainministeriön hallinnoiman kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitus perustuu kunnan ikäluokkien asukasmääriin ja ikäluokkien asukasta kohti määrättyihin perushintoihin sekä kunnan olosuhteisiin perustuviin lisäyksiin ja lisäosiin.

Taulukko 1. Valtionosuuden perusteen muodostuminen toimintamuodoittain

Rahoitettava koulutusmuoto	Yksikköhinta Euroa /	Yksikköhinta-tyyppi	Yksikköhinnan määräytyminen	Rahoituksen suoritteiden määräytyminen
Aamu- ja iltapäivätoiminta	Ohjaustunti	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	okm myöntää
Esiopetus	ikäluokkien asukas, oppilas	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	tilastointi 20.9. ja 31.12.
Perusopetus	ikäluokkien asukas, oppilas	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	tilastointi 20.9. ja 31.12.
Lukiokoulutus	Opiskelija	järjestäjäkohtainen	kustannussidonnainen	tilastointi 20.1 ja 20.9
Ammatillinen peruskoulutus	Opiskelija	järjestäjäkohtainen	kustannussidonnainen	tilastointi 20.1 ja 20.9, enint. järjestämisluvan mukainen

Oppisopimuskoulutus, peruskoulutus	Opiskelija	valtakunnallinen	sidottu amm. perusk. keskim.yksikköhintaan	tilastointi 20.1 ja 20.9
Oppisopimuskoulutus, Lisäkoulutus	Opiskelija	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	okm myöntää
Ammatillinen lisäkoulutus	opiskelijatyövuosi	valtakunnalliset hintaryhmät	sidottu amm. peruskoul. keskim. yksikköhintaan	okm myöntää
Ammatilliset erikoisoppilaitokset	opiskelijatyöpäivä	valtakunnalliset hintaryhmät	talousarvioon perustuva	okm myöntää
Vapaa sivistystyö				
- kansanopistot	opiskelijaviikko	järjestäjä-kohtainen	kustannussidonnainen	okm myöntää
- valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset	opiskelija-vuorokausi	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	okm myöntää
- kansalaisopistot	Opetustunti	valtakunnallinen -asukastiheys	kustannussidonnainen	okm myöntää
- kesäyliopistot	Opetustunti	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	okm myöntää
- opintokeskukset	opetustunti, opinto-kerhotunti	valtakunnallinen	kustannussidonnainen (op.tunti), talousarvioon perustuva	okm myöntää
Taiteen perusopetus				
- tuntiperusteinen rahoitus	Opetustunti	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	okm myöntää
- asukasperusteinen rahoitus	Ikäluokkien asukas	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	kunnan asukkaat
Kirjasto	Ikäluokkien asukas	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	kunnan asukkaat
Kulttuuritoiminta	Ikäluokkien asukas	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	kunnan asukkaat
Liikuntatoiminta	Asukas	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	kunnan asukkaat
Nuorisotyö	Asukas	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	< 29-v. kunnan asukkaat
Museo	henkilötyövuosi	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	okm myöntää
Teatteri	henkilötyövuosi	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	okm myöntää
Orkesteri	henkilötyövuosi	valtakunnallinen	kustannussidonnainen	okm myöntää

Esimerkki kunnan rahoitusraportista

1.2.2. Kunnan asukasperusteinen rahoitusosuus ja kunnan valtionosuus

Opetus- ja kulttuuritoimen kustannusten rahoitukseen osallistuvat kunnat ja valtio yhdessä. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaan kuntien asukasperusteinen rahoitusosuus saadaan laskemalla yhteen kuntien, kuntayhtymien, yksityisten ja valtion järjestämän lukiokoulutuksen sekä oppilaitosmuotoisen ja oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen valtionosuuden perusteista lasketut, kunnan rahoitusosuutta vastaavat osuudet ja jakamalla saatu euromäärä maan asukasmäärällä.

Kunnan rahoitusosuuteen ei lasketa ilman kotikuntaa Suomessa olevia opiskelijoita. Rahoitusosuuteen ei lasketa myöskään lukion opiskelijoita, joille järjestetään opetusta ulkomailla, eikä ammatillisessa opettajankoulutuksessa olevia opiskelijoita tai tästä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen käyttökustannuksiin vuonna 2015 on 58,11 prosenttia kunnan rahoitusosuuteen kuuluvista valtionosuusperusteista.

Vuodelle 2015 laskettu kunnan rahoitusosuus on 300,13 euroa/asukas. Ammattikorkeakoulujen rahoituksen sääntely siirtyi vuoden 2015 alusta alkaen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetusta laista ammattikorkeakoululakiin ja ammattikorkeakouluja koskeva kuntien rahoitusosuus on laskettu aiemmasta poiketen euromääräisenä lisäeränä kunnan rahoitusosuuteen. Vuoden 2015 kunnan rahoitusosuudessa ammattikorkeakoulujen osuutta on 53,65 euroa/asukas. Vuodesta 2010 alkaen kunnan rahoitusosuuden laskentaan opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla eivät ole enää kuuluneet valtiovarainministeriön hallinnonalalle siirtyneet esi- ja perusopetus, kirjastot, kuntien yleinen kulttuuritoiminta ja asukaskohtaisesti rahoitettu taiteen perusopetus.

Taulukko 2. Asukaskohtainen kunnan rahoitusosuus vuosina 2008 - 2015, euroa/asukas

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
769,32	795,53	344,04	346,82	364,63	358,84	345,04	300,13

Vuoden 2015 laskelma on ennakkollinen.

Yksittäisen kunnan rahoitusosuus saadaan kertomalla valtakunnallinen asukaskohtainen kunnan rahoitusosuus kunnan asukasmäärällä.

Laskelma kunnan rahoitusosuudesta

Kunnalle maksettavan valtionosuuden määrä saadaan, kun kunkin koulutusmuodon valtionosuuden laskennallinen peruste kerrotaan kyseessä olevan koulutusmuodon rahoitusprosentilla ja lasketaan näin saadut koulutusmuodoittaiset luvut yhteen ja sen jälkeen vähennetään saadusta summasta kunnan rahoitusosuus.

Kunnan valtionosuus = \sum (valtionosuusperuste x rahoitusprosentti)_i – kunnan rahoitusosuus

1.2.3. Keskimääräiset yksikköhinnat

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteina käytettävät keskimääräiset yksikköhinnat. Keskimääräiset yksikköhinnat perustuvat koulutusmuodon keskimääräisiin valtakunnallisiin toteutuneisiin käyttökustannuksiin. Yksikköhintoihin tehdään lisäksi tarvittaessa vuosittain tarkistukset, jotka aiheutuvat valtion toimenpiteistä seuraavista toiminnan laadun ja laajuuden arvioiduista muutoksista, kuten kunnille annetuista uusista tai laajennetuista tehtävistä. Keskimääräiset yksikköhinnat vahvistetaan arvonlisäverottomina.

Vuoden 2015 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin, joihin on tehty kustannustason arvioidusta noususta vuoden 2009 tasosta vuoteen 2015 johtuvat korotukset, 9,6 %. Valtion talousarvion yhteydessä tehtyjen päätösten mukaan valtionosuusindeksi on jäädytetty opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla säästösyistä vuodeksi 2013 ja vuodeksi 2014, mistä syystä vuoden 2012 tasosta vuoden 2013 tasoon ja vuoden 2013 tasosta vuoden 2014 tasoon yksikköhintoihin ei ole tehty kustannustason muutoksesta aiheutuvaa indeksikorotusta. Asiasta on säädetty lailla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (892/2013), lailla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (893/2013) ja lailla vapaasta sivistystyöstä annetun lain 12 a §:n muuttamisesta (894/2013). Samassa yhteydessä on säädetty myös lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisten yksikköhintojen alentamisesta vuodeksi 2014. Vuoden 2015 alussa tehdyn lakimuutoksen yhteydessä (1410/2014) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakia muutettiin siten, että valtionosuusindeksi jäädytettiin pysyvästi vuodeksi 2013 ja vuodeksi 2014 kustannustason muutoksesta aiheutuvaa indeksikorotusta koskien.

Taulukko 3. Valtioneuvoston vahvistamat keskimääräiset yksikköhinnat vuosina 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Lukiokoulutus, euroa/opiskelija	6 136,17	6 704,40	6 704,40	6 425,98	6 004,93
Ammatillinen peruskoulutus, euroa/opiskelija	10 624,23	11 131,17	11 137,20	10 970,06	10 782,42
Vapaa sivistystyö kansalaisopistoissa, euroa/opetustunti	78,37	82,32	82,60	82,60	83,51
Taiteen perusopetus, euroa/opetustunti	70,10	74,66	74,66	74,66	75,48

1.2.4. Keskimääräisten yksikköhintojen kustannuspohja

Lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja opetustuntikohtaisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen yksikköhinnat perustuvat kunkin koulutusmuodon valtakunnallisiin toteutuneisiin käyttökustannuksiin. Käyttökustannuksiin ei kuitenkaan lasketa (RahL 1705/2009, 31 §):

- perustamishankkeesta eikä maa-alueen hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuneita kustannuksia;
- opiskelijoiden koulumatkojen kuljetuksen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia
- tavarain ja palvelun hankintahintaan sisältyvää arvonlisäveroa
- lainojen hoitokustannuksia eikä laskennallisia korkoja
- lukiokoulutuksen poistoja
- kustannuksia, joihin myönnetään erikseen lakiin perustuvaa valtionrahoitusta
- maksuja toiminnan järjestäjille, jos maksujen perusteena olevasta toiminnasta toiminnan järjestäjille aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon yksikköhintoja laskettaessa
- maksullisen palvelutoiminnan kustannuksia
- muita kuin välittömästi koulutuksen järjestämisestä aiheutuneita hallintokustannuksia.

Käyttökustannukset, joihin myönnetään rahoitusta Euroopan yhteisöjen talousarviosta, luetaan käyttökustannuksiksi siltä osin kuin Euroopan yhteisöjen talousarviosta myönnettävä ja sitä vastaava valtion talousarvion mukainen erillinen kansallinen rahoitus ei niitä kata.

1.2.5. Koulutuksen järjestäjä-/ylläpitäjäkohtaisten yksikköhintojen määräytyminen

Yksikköhinnat määrää opetus- ja kulttuuriministeriö. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnat määrätään siten, että yksikköhintojen mukaisesti lasketut rahoituksen perusteena käytettävät euromäärät yhteenlaskettuina vastaavat keskimäärien yksikköhintojen perusteella laskettavia euromääriä.

Lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa yksikköhinnat on laskettu syksyn 2014 opiskelijamääristä.

Yksityisten koulutuksen järjestäjien yksikköhintoja korotetaan siten, että korotus vastaa yksityisten koulutuksen järjestäjien maksamien arvonlisäverojen osuutta.

Yksikköhintojen määräytyminen selostetaan yksityiskohtaisemmin toimintamuodoittain seuraavissa luvuissa.

1.2.6. Valtionosuusrahoituksessa kertojana käytettävät suoritteet

Lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen (oppilaitosmuotoinen ja oppisopimuskoulutus), ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalta rahoitettavan perusopetuksen rahoitus perustuu koulutuksen järjestäjien tilastointiajankohtina ilmoittamiin oppilas- ja opiskelijamääriin. Opiskelijatiedot kerätään vuosittain kahden ajankohdan tilastointipäivän (20.1. ja 20.9.) tietoina. Opetus- ja kulttuuriministeriön kautta rahoitettavan esi- ja perusopetuksen oppilaisiin sovelletaan kuitenkin muista koulumuodoista poiketen vain tilastointipäivää 20.9.

Rahoituksen perusteena oleviksi opiskelijoiksi voidaan ilmoittaa päätoimisesti tutkintoa opiskelevat opiskelijat. Samana tilastointipäivänä oppilas/opiskelija voidaan ilmoittaa oppilas-/ opiskelija-määriin vain yhdessä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain soveltamisalaan kuuluvassa koulutuksessa. Osa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksessa käytetyistä suoritteista määräytyy suoraan valtion talousarvion perusteella.

Valtiovarainministeriön hallinnoiman esi- ja perusopetuksen rahoituksen perusteena käytettävät asukastiedot ja oppilaiden kotikuntatiedot määräytyvät varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden lopun (31.12.) tilanteen mukaan.

Varainhoitovuoden alusta rahoitus määräytyy ennakkollisena edellisvuoden oppilas-/opiskelijamäärän perusteella. Niissä koulutusmuodoissa, joissa rahoitus perustuu tilastointipäivien oppilas- ja opiskelijamääriin, lopullinen tarkistettu rahoitus määräytyy varainhoitovuoden päättyessä, kun varainhoitovuoden toteutuneet opiskelijamäärät ovat selvillä. Valtiovarainministeriön hallinnoimaa perusopetuksen rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

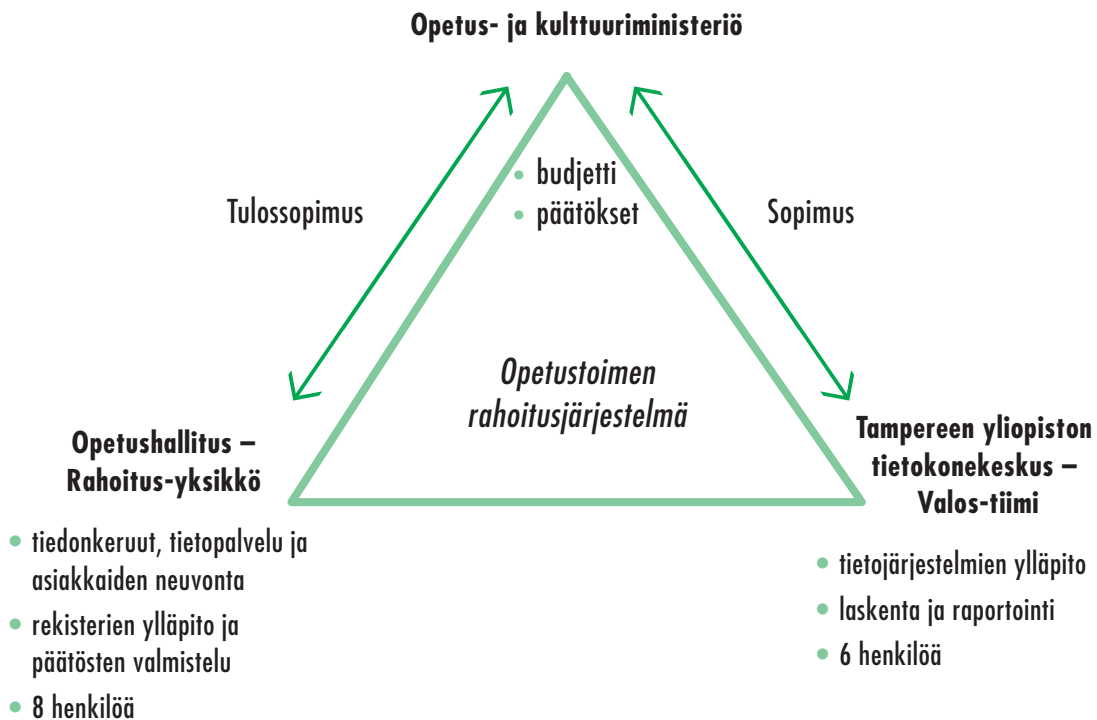
1.2.7. Tiedonkeruu ja seuranta

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän laskenta perustuu koulutuksen järjestäjien ilmoittamiin tietoihin koulutuksen taloudesta ja toiminnasta. Koulutuksen järjestäjän on toimitettava valtionapuviranomaiselle rahoituksen määrittämiseksi tarvittavat tiedot sekä muut rahoituksen määrittämiseksi tarpeelliset kustannuksia ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot (RahL 1705/2009, 58§).

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää tietojen oikeellisuuden toteamiseksi suoritettavista rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvista tarkastuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi antaa tarkastuksen suorittamisen Opetushallituksen tai ulkopuolisen tilintarkastajan tehtäväksi.

1.2.8. Rahoitusjärjestelmän hallinto

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaissa tarkoitettuja käyttökustannuksia koskevissa asioissa valtioapuviranomaisena toimii opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta Opetushallituksen Rahoitus-yksikkö vastaa valtionosuusjärjestelmän tiedonkeruusta ja laskentapalveluista. Laskennan tietojärjestelmäpalvelut ostetaan Tampereen yliopiston tietokonekeskukselta ja osa tiedonkeruusta Tilastokeskukselta.

Kuva 1. Rahoitusjärjestelmän hallinto

1.3. Perustamishankkeiden valtionavustukset

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai niitä vastaavaa toimenpidettä ja mainittuihin toimenpiteisiin liittyvää irtaimen omaisuuden hankintaa, jos toimenpiteen arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään valtioneuvoston vahvistaman euromäärän suuruiset. Maa-alueen hankkimista ei pidetä kuitenkaan perustamishankkeena. Liikunnan koulutuskeskusten osalta perustamishankkeena pidetään myös erillistä toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa kalusto- ja opetusvälinehankintaa, jonka arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman euromäärän mukaiset. Perustamishankkeena pidetään myös kirjastoauton tai -veneeseen hankintaa.

Valtion talousarviossa osoitetaan vuosittain määräraha perustamishankkeiden valtionavustuksiin myönnettäväksi. Perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä kirjastojen perustamishankkeiden valtionavustuksia koskevissa asioissa valtionapuviranomaisena toimii aluehallintovirasto. Valtioapuviranomainen on liikunnan koulutuskeskusten, kuntien nuorisotyön, kulttuuritoiminnan ja liikuntatoimen sekä museoiden, teattereiden ja orkestereiden perustamishankkeiden valtionavustusasioissa opetus- ja kulttuuriministeriö. Aluehallintovirasto on kuitenkin valtionapuviranomainen sellaisissa liikuntalain liikuntapaikkoja koskevissa perustamishankkeissa, joiden arvioidut kokonaiskustannukset ovat enintään 700 000 euroa.

Vuodesta 2015 alkaen perusopetuksen perustamishankkeiden ja kuntien asukasperusteisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen perustamishankkeiden rahoitus on siirtynyt osaksi kunnan peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta. Myös yleisten kirjastojen perustamishankkeiden rahoitus siirretään kunnan peruspalvelujen valtionosuuksiin vuoden 2016 alusta.

Ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön investointeihin (liikunnan koulutuskeskuksia lukuun ottamatta) ei myönnetä erillistä valtionavustusta. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja vapaan sivistystyön oppilaitosten (kansanopistojen, kansalaisopistojen, kesäyliopistojen ja opintokeskusten) investointeja rahoitetaan osana valtionosuusjärjestelmää, kun vapaan sivistystyön ja ammatillisen peruskoulutuksen käyttökustannuksiin luetaan mukaan oppilaitosten kirjanpidon mukaiset poistot.

2. Aamu- ja iltapäivätoiminta

2.1. Rahoitettava toiminta

Valtionosuutta myönnetään kunnille, jotka toteuttavat perusopetuslaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa. Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille. Kullekin toimintaan osallistuvalla oppilaalla tulee tarjota mahdollisuus osallistua joko 570 tuntiin tai vaihtoehtoisesti 760 tuntiin aamu- ja iltapäivätoimintaa koulun työvuoden aikana. Toimintaan osallistuminen on oppilaalle vapaaehtoista (L 628/1998, 8a luku, muutettu 1081/2006).

Kunnat voivat käyttää saamaansa rahoitusta aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvien palvelujen järjestämiseen tai hankkimiseen. Kunta voi järjestää toimintaa itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia palvelut muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kunta voi myös hankkia palvelut antamalla tähän tarkoitukseen avustusta palvelujen tuottajalle. Yksityisten ja valtion koulujen oppilaiden osalta ei myönnetä erillistä valtionosuusrahoitusta vaan myös heille järjestetyn toiminnan rahoitus ohjataan kuntien kautta. Vuonna 2015 rahoitusta aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen saa 292 kuntaa.

2.2. Rahoituksen määräytyminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus perustuu kunnille myönnettyyn suoritepäätökseen. Valtionosuuden peruste muodostuu suoritteina käytettävien ohjaustuntien lukumäärän ja ohjaustuntien yksikköhinnan tulosta. Yksikköhinta on kaikille kunnille sama. Vuonna 2015 se on 26,00 euroa/ ohjaustunti. Suorite- ja yksikköhintapäätös tehdään valtion talousarvion rajoissa. Käyttökustannuksiin myönnetään valtionosuutta 57 prosenttia kunnalle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistetun tuntimäärän ja ohjaustuntien hinnan tulosta. Rahoituspäätös tehdään varainhoitovuotta edeltävän vuoden joulukuussa.

Suoritepäätös ja valtionosuuspäätös tehdään vain kerran. Rahoitusta ei tarkisteta toteutuneen tuntimäärän perusteella. Toteutunut tuntimäärä otetaan kuitenkin huomioon tehtäessä seuraavan vuoden suoritepäätöstä.

2.3. Suoritteiden määräytyminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan vuoden 2015 rahoituksen perusteena käytettävät suoritepäätökset perustuvat toteutuneisiin ohjaustunteihin, jotka kunta ilmoitti syksyn 20.9. tilastointipäivänä jälkikäteen edelliseltä lukuvuodelta. Tilastointipäivänä 20.9.2014 kunnat ilmoittivat toteutuneet ohjaustunnit lukuvuodelta 2013-2014 (syyslukukausi 2013 ja kevätlukukausi 2014).

Lähtökohtaisesti vuoden 2015 valtionosuuden perusteeksi aamu- ja iltapäivätoimintaan kunnille on myönnetty ohjaustuntien määrä, joka perustuu kunnan syyslukukauden 2013 toteutuneisiin tuntimääriin (keskimäärin 3 tai 4 tuntia /päivä) sekä kevätlukukauden 2014 toteutuneisiin tuntimääriin (keskimäärin 3 tai 4 tuntia/päivä) seuraavasti:

- Kevään 2015 ohjaustunnit = kevätlukukauden 2014 toteutuneet ohjaustunnit (keskimäärin 3 ja/tai 4 tuntia/päivä).
- Syksyn 2015 ohjaustunnit = syksyn 2013 toteutuneet ohjaustunnit (keskimäärin 3 ja/tai 4 tuntia/päivä).

Mikäli kunta ei ole toteuttanut aamu- ja iltapäivätoimintaa syyslukukaudella 2013 tai kevätlukukaudella 2014, niin silloin syksyn 2013 ohjaustuntien määrän sijasta on käytetty kunnan ilmoittamaa arvioitua tuntimäärää syksyille 2014. Vastaavasti kevään 2014 ohjaustuntien määrän sijasta on käytetty kunnan ilmoittamaa arvioitua tuntimäärää keväälle 2015.

Jos kunta ei ole arvioinut toteuttavansa kevätlukukauden 2015 aikana aamu- ja iltapäivätoimintaa niin vuoden 2015 valtionosuuden perustetta laskettaessa on käytetty kevään 2014 ohjaustuntien määränä arvoa nolla. Vastaavasti jos kunta on arvioinut toteuttavansa aamu- ja iltapäivätoiminnan syksystä 2014 alkaen, niin syksyn 2013 ohjaustuntien määrän sijasta on käytetty kunnan ilmoittamaa arvioitua tuntimäärää syksyille 2014.

Myönnettäessä ohjaustuntien määrää vuoden 2015 valtionosuuden perusteeksi, toteutuneet ohjaustunnit lukuvuodelta 2013-2014 on kuitenkin tasattu talousarvion ohjaustuntimäärään kertoimella 0,9817.

Raportti aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisesta perusteesta

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

3. Esi- ja perusopetus

3.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Kunta voi järjestää palvelut itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia palvelut muulta luvan saaneelta opetuksen järjestäjältä. Kuntien välistä yhteistyötä varten voidaan perustaa kuntayhtymä. Kunta voi lisäksi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta, lisäopetusta, perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa sekä perusopetusta muille kuin oppivelvollisille.

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Lupa vieraskielisen opetuksen, erityisopetuksen, erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen ja kansanopistossa muille kuin oppivelvollisille annettavan opetuksen järjestämiseen voidaan myöntää alueellisen tai valtakunnallisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella, vaikka opetuksen järjestäjä ei ole tehnyt edellä tarkoitettua sopimusta. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.

Pääosa esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen ns. yhden putken valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö. Vuoden 2015 alusta kuntien peruspalvelujen tehtäväkohtaiset valtionosuusperusteet on yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi. Valtionosuus perustuu kunnan ikäluokittaisiin perushintoihin ja ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määriin sekä kunnan olosuhteisiin perustuviin lisäyksiin ja lisäosiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima osa esi- ja perusopetuksen rahoituksesta määräytyy opetuksen järjestäjän oppilasta kohden määräytyvien rahoitusperusteiden mukaan.

3.2. Valtiovarainministeriön hallinnoima rahoitus

3.2.1. Esi- ja perusopetuksen valtionosuus osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta

Kunnille myönnettävä esi- ja perusopetuksen valtionosuus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta, jonka myöntää valtiovarainministeriö. Rahoituksesta säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) ja sen muutoksessa (676/2014), joka tuli voimaan 1.1.2015 alkaen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2015 on 25,44 prosenttia. Kunnan omarahoitusosuus vuonna 2015 on 3 520,93 euroa asukasta kohden.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskenta perustuu kunnan valtionosuustehtävien laskennallisiin kustannuksiin, sisältäen mm. esi- ja perusopetuksen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset saadaan laskemalla yhteen tulot, jotka saadaan kertomalla ikäluokittaiset perushinnat asianomaisiin ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määrillä. Näin saatuun summaan lisätään kunnan sairastavuuden, työttömyyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, asukastiheyden ja koulutustaustan perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset.

Perushinnat määrätään erikseen seuraaville ikäluokille:

- 1) 0-5-vuotiaat
- 2) 6-vuotiaat
- 3) 7-12-vuotiaat
- 4) 13-15-vuotiaat
- 5) 16-18-vuotiaat
- 6) 19-64-vuotiaat
- 7) 65-74-vuotiaat
- 8) 75-84-vuotiaat
- 9) 85 vuotta täyttäneet ja vanhemmat.

Kunnalle myönnetään lisäksi syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden ja saamelaisten koteutusaluetta kunnan lisäosat.

3.2.2. Kotikuntakorvaukset

Koska kunnan peruspalvelujen valtionosuudet maksetaan kunnille kunkin kunnan oppilas- ja muiden ikäluokkien perusteella, järjestelmä edellyttää kotikuntalaskutusta oppilaan käydessä koulua muussa kuin oman kunnan koulussa (toisen kunnan, kuntayhtymän, valtion tai yksityisen ylläpitämässä oppilaitoksessa). Oppilaan kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvausta 6-15-vuotiaasta tai muusta oppivelvollisuuttaan suorittavasta oppilaasta sille opetuksen järjestäjälle, jonka opetukseen oppilas on osallistunut. Valtiovarainministeriö hoitaa kotikuntalaskutuksen keskitetysti hallinnollisena palveluna ns. clearing-järjestelmällä.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus uudistuksen johdosta kuntakohtaisista kotikuntakorvausten perusteista on 2015 alkaen siirrytty yhteen valtakunnalliseen perusteeseen. Kotikuntakorvaus määräytyy vuodesta 2015 alkaen kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksen toteutuneiden kustannusten perusteella erikseen 6-, 7-12- ja 13-15-vuotiaille. Valtiovarainministeriö vahvistaa kotikuntakorvauksen laskennan perusteena olevan kotikuntakorvauksen perusosan vuosittain. Vuoden 2015 kotikuntakorvauksen perusosa on siirtymäsäännöksen (676/2014) perusteella laskettu kuitenkin esi- ja perusopetuksen vuoden 2014 laskennallisten kustannusten pohjalta indeksi huomioiden. Kotikuntakorvauksen perusosa vuonna 2015 on 6226,21 euroa.

Kotikuntakorvaus saadaan kertomalla kotikuntakorvauksen perusosa 6-vuotiaiden oppilaiden osalta kertoimella 0,61, 7-12-vuotiaiden osalta kertoimella 1,00 ja 13-15-vuotiaiden osalta kertoimella 1,60. Muulle oppivelvolliselle oppilaalle (16-vuotiaat) kotikuntakorvaus määräytyy 13-15-vuotiaiden kotikuntakorvausperusteen mukaan. Kotikuntakorvaus kunnalle on 100 prosenttia ja vuodesta 2015 alkaen muulle opetuksen järjestäjälle kuin kunnalle se on 94 prosenttia.

Kotikuntaa vailla olevien ja ahvenanmaalaisten osalta valtio maksaa kotikuntakorvauksen opetuksen järjestäjälle. Kielikoulujen kotikuntaa vailla olevien osalta kotikuntakorvaus on 57 prosenttia. Valtio maksaa myös yksityisille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksiin liittyvän arvonlisäveron osuuden, joka vuonna 2015 on 3,59 prosenttia.

Erikoissairaanhoidossa olevan, koulukotiopetuksen ja lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan kotikuntakorvaus voidaan laskuttaa erikseen keskimääräisiin tai toteutuneisiin nettokustannuksiin asti oppilaan opetus- tai koulupäivien mukaan.

Kotikuntakorvauksen perusteena ovat oppilaat ja niiden kotikunnat määräytyvät varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden lopun tilanteen (31.12.) mukaan. Vuoden 2015 kotikuntakorvaukset määräytyvät tilanteen 31.12.2013 oppilaiden ja niiden kotikuntien mukaan. Kotikuntakorvauksia ei tarkisteta rahoitusvuoden lopussa.

Siirtymätasaus vuosina 2015–2019

Muille opetuksen järjestäjille kuin kunnille maksetaan siirtymätasauksia, jos kotikuntakorvauksen vähennys on suurempi kuin kolme prosenttia kotikuntakorvauksen määrästä (676/2014, siirtymäsäännös).

Lisätietoja antaa tarvittaessa valtiovarainministeriössä:

Ville Salonen 029 553 0388

Markku Nissinen 029 553 0314

3.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää esi- ja perusopetukseen rahoitusta sellaisen toiminnan osalta, jota valtiovarainministeriön hallinnoima kuntien ikäluokkapohjainen valtionosuus ei kata. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta rahoituksen osuudesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009).

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima esi- ja perusopetuksen rahoitus:

- lisäopetuksen rahoitus
- maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus
- muille kuin oppivelvollisille järjestettävän esi- ja perusopetuksen rahoitus
- perusopetuksen aineopetuksen rahoitus
- pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus
- sisäoppilaitoslisä
- koulukotikorotus
- joustavan perusopetuksen lisärahoitus
- rahoitus yksityisen opetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen
- ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus
- yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää hallinnoimastaan rahoituksesta järjestäjäkohtaisesti. Rahoitus perustuu oppilasmääriin ja oppilasta kohti vahvistettaviin yksikköhintoihin. Yksityisen perusopetuksen järjestäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osuudella, joka on 3,59 prosenttia vuonna 2015.

3.3.1. Rahoituksen määräytyminen

Rahoituksen muutos vuosina 2013–2015

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia muutettiin väliaikaisesti (893/2013, 29 a §) niin, että perusopetuksen yksikköhintoja vahvistettaessa kustannustason muutoksesta johtuvaa korotusta ei tehty vuosina 2013–2014. Vuosien 2013 ja 2014 kustannustason muutoksen tekemättä jättämisestä syntyvä säästö on tehty pysyväksi (muutos 1410/2014).

Valtiovarainministeriö vahvistaa kunnan kotikuntakorvauksen perusosan vuosittain (ks. kohta 3.2.2.). Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksen perusteena on kotikuntakorvauksen perusosa, josta johdetaan esi- ja perusopetuksen yksikköhinnat käyttäen rahoituslain mukaisia kertoimia. Vuodesta 2015 alkaen yksikköhintoja laskettaessa kotikuntakorvauksen perusosasta (6226,21) vähennetään pysyvänä säästönä kuitenkin 160,78 euroa.

Lisäopetuksen rahoitus

Opetuksen järjestäjälle myönnetään lisäopetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 160,78 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 1,26 ja perusopetuksen lisäopetuksen oppilasmäärällä.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus

Opetuksen järjestäjälle myönnetään maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 160,78 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 2,49 ja valmistavan opetuksen oppilasmäärällä.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa 1.8.2009 alkaen yhden vuoden oppimäärää (PoL 628/1998, 9 §).

Muille kuin oppivelvollisille järjestettävän esi- ja perusopetuksen rahoitus

Opetuksen järjestäjälle myönnetään muille kuin oppivelvollisille järjestettävään perusopetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 160,78 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 1,41 ja oppilasmäärällä.

Rahoitus koskee yli 16-vuotiaita sisäoppilaitoksessa opiskelevia oppilaita ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia 5-vuotiaita esiopetusoppilaita.

Muiden yli 16-vuotiaiden opiskelijoiden osalta edellä mainittua hintaa alennetaan 49 prosentilla.

Perusopetuksen aineopetuksen rahoitus

Muille kuin oppivelvollisille tarkoitetun perusopetuksen oppimäärään kuuluvien yksittäisten oppiaineiden suorittaminen tuli rahoituksen piiriin vuoden 2010 alusta. Suoritetut kurssit muunnetaan laskennalliseksi opiskelijamääräksi jakamalla ne luvulla 15.

Opetuksen järjestäjälle myönnetään perusopetuksen aineopetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta laskennallisella oppilasmäärällä.

Vuonna 2015 aineopetuksen yksikköhinta on 3 594,49 euroa oppilasta kohti ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen yksikköhinta 3 723,53.

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus

Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden perusrahoituksen (6-15-vuotiaiden VM rahoitus ja 6-16-vuotiaiden kotikuntakorvaukset sekä 5-vuotiaiden esiopetusoppilaiden ja yli 16-vuotiaiden OKM rahoitus) lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää rahoitusta opetuksen järjestäjälle. Lisärahoitus ei koske maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilaita eikä aineopetuksen oppilaita.

Kunnalle, kuntayhtymälle ja kyseiseen opetukseen luvan saaneelle yksityiselle opetuksen järjestäjälle myönnetään lisärahoituksena euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 160,78 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 2,97 ja pidennetyn oppivelvollisuuden oppilasmäärällä ja siihen lisätään euromäärä, joka saadaan kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 160,78 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 1,79 ja vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä.

Vuonna 2015 vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden yksikköhinta on 28 871,45 euroa oppilasta kohti ja muiden pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden yksikköhinta 18 014,33. Yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverolliset 3,59 prosentilla korotetut yksikköhinnat ovat vastaavasti 29 907,93 ja 18 661,04 euroa oppilasta kohti.

Sisäoppilaitoslisä

Jos perusopetuslain mukainen opetus järjestetään sisäoppilaitoksessa, myönnetään opetuksen järjestäjälle sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien oppilaiden osalta rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 160,78 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 0,46 ja sisäoppilaitoksessa majoitettujen oppilaiden määrällä. Vuonna 2015 sisäoppilaitoslisä on 2 790,10 euroa oppilasta kohti ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen yksikköhinta on 2 890,26.

Sisäoppilaitoslisä koskee kansanopistoissa järjestettävää perusopetusta ja niitä yksityisiä opetuksen järjestäjiä, jotka opetuksen järjestämisluvan perusteella järjestävät opetusta sisäoppilaitoksessa.

Koulukotikorotus

Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle, jonka perusopetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehtävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen, myönnetään koulukotiopetusta saavista oppilaista lisärahoituksena euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 160,78 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 1,86 ja koulukotiopetusta saavien oppilaiden määrällä.

Vuonna 2015 koulukotikorotus on 11 686,71 euroa oppilasta kohti sisältäen arvonlisäveron osuuden 3,59 prosenttia.

Joustavan perusopetuksen lisärahoitus

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Opetusta ja toimintaa toteutetaan pienryhmämuotoisesti osaksi koulussa ja osaksi työpaikoilla tai muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna. Lisäksi käytetään nuorten tukimuotoja, kuten ongelmien varhaista havaitsemista ja varhaisen puuttumisen keinoja sekä yksilöllisesti kohdennettuja tuki- ja neuvontapalveluja. Toimintaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä.

Perusopetuksen perusrahoituksen (VM:n rahoitus ja kotikuntakorvaukset) lisäksi opetuksen järjestäjälle voidaan myöntää joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin lisärahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun joustavan perusopetuksen toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä kerrotaan toimintaa varten oppilasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Vuodelle 2015 opetus- ja kulttuuriministeriö on valtion talousarvion rajoissa vahvistanut joustavan perusopetuksen yksikköhinnaksi 3 100,00 euroa oppilasta kohti.

Joustavan perusopetuksen toimintaan vuonna 2015 maksetaan rahoitusta 122 kunnalle ja yhdelle kuntayhtymälle yhteensä 1 850 oppilaasta.

Rahoitus yksityisen opetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen

Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle myönnetään toiminnan aloittamiseen toiminnan aloittamiskuukauden alusta sen varainhoitovuoden loppuun, jolta järjestäjälle ei makseta kotikuntakorvausta, mainittua kotikuntakorvausta vastaava euromäärä.

Ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus

Perusopetuslain mukaiseen ulkomailla järjestettävään opetukseen opetuksen järjestäjälle myönnetään rahoituksena euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 160,78 euroa ja erotus kerrotaan luvulla 1,23 ja oppilasmäärällä. Oppilaskohtaista rahoitusta voidaan korottaa tai alentaa valtioneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Alennus tai korotus voi olla enintään 20 prosenttia.

3.3.2. Valtionavustukset

Yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää ylimääräistä avustusta yksityiselle opetuksen järjestäjälle, jonka kustannukset ovat sille määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä huomattavasti keskimääräistä korkeammat. Avustusta voidaan myöntää myös valtiosuusjärjestelmän muutosten vaikutuksen tasoittamiseen.

Yksityisten kielikoulujen järjestämislupaan sisältyvän 2-vuotisen esiopetuksen ensimmäisen vuoden rahoittamiseksi myönnetään ylimääräistä avustusta.

Avustus maksetaan muun valtiosuusrahoituksen mukana kuukausittain.

3.3.3. Oppilas- ja opiskelijamäärien laskeminen

Esi- ja perusopetuksen ennakkollinen rahoitus 2015 määräytyy edellä kerrotulla tavalla oppilasta kohden määrättyjen yksikköhintojen ja 20.9.2014 esi- ja perusopetuksen oppilasmäärien tulojen summasta.

Vuoden 2015 rahoitus tarkistetaan varainhoitovuoden (20.9.2014 ja 20.9.2015) oppilasmäärien keskiarvon mukaiseksi vuoden 2015 loppuun mennessä. Oppilasmäärää ei kuitenkaan oikaista joustavan perusopetuksen oppilaiden eikä aineopetuksen laskennallisen opiskelijamäärän osalta.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

4. Lukiokoulutus

4.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten. Järjestämisluvassa määrätään kunnat, joissa koulutusta järjestetään, opetuskieli, koulutuksen järjestämismuoto, erityinen koulutustehävä sekä muut tarpeelliset koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Järjestämisluvan saaneiden kunnallisten ja yksityisten lukiokoulutuksen järjestäjien lisäksi lukiokoulutusta voivat järjestää myös valtion oppilaitokset ja yliopistojen harjoittelukoulut.

Vuonna 2015 järjestämisluvan saaneita kunnallisia tai yksityisiä lukiokoulutuksen valtionosuuden/ rahoituksen saajia on 267. Lisäksi lukiokoulutusta järjestetään kolmessa valtion koulussa ja 8 yliopistojen harjoittelukoulussa (normaalikoulussa).

Tässä luvussa käsitellään kunnille, kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin myönnettävää valtionosuusrahoitusta, joka määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja koulutuksen järjestäjän lukiokoulutuksen opiskelijamäärän tulosta.

4.2. Yksikköhinnan määräytyminen

Lukiokoulutuksen yksikköhinta on järjestäjäkohtainen. Järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat lasketaan lukiokoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan pohjalta ja lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta perustuu lukiokoulutuksen keskimääräisiin valtakunnallisiin toteutuneisiin käyttökustannuksiin. Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain lukion keskimääräisen yksikköhinnan varainhoitovuotta edeltävän vuoden syksyllä. Keskimääräinen yksikköhinta vahvistetaan arvonnisäverottomana.

Valtiontalouden säästötoimien vuoksi lukiokoulutuksen yksikköhintaan kohdistuu 21,5 miljoonan euron säästö vuonna 2015 vuoden 2014 talousarvioon verrattuna. Säästötoimien vuoksi keskimääräiseen yksikköhintaan ei ole myöskään tehty vuosina 2013 ja 2014 kustannustason muutoksesta aiheutuvaa tarkistusta (indeksikorotusta), mutta vuoden 2015 keskimääräiseen yksikköhintaan on valtiontalouden kehyspäätöksen mukaisesti tehty 1,1 prosentin indeksikorotus.

Syksyllä 2014 lukiokoulutuksen keskimääräiseksi yksikköhinnaksi vuodelle 2015 vahvistettiin 6004,53 euroa/opiskelija ehdolla, että eduskunta hyväksyy vuoden 2015 talousarvion ja siihen liittyvän hallituksen esityksen (136/2014), jonka mukaan muille kuin evankelis-luterilaiseen tai ortodoksiseen yhdyskuntaan kuuluville opiskelijoille tulee järjestää pyydettyä heidän oman uskontonsa opetusta, mikäli opetukseen osallistuvia opiskelijoita olisi vähintään kymmenen. Eduskunta ei vahvistanut edellä mainittua hallituksen esitystä uskonnon opetuksen ryhmäkoon muuttamisesta, mistä syystä lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta vuodelle 2015 on laskettu uudestaan ja keskimääräiseen yksikköhintaan hallituksen esityksen (136/2014) perusteella sisältynyt 0,40 euron suuruinen vähennys on poistettu. Hallituksen esityksen rauettua valtioneuvosto on vahvistanut vuoden 2015 lukiokoulutuksen keskimääräiseksi yksikköhinnaksi 6004,93 euroa/opiskelija.

Keskimääräisen yksikköhinnan muuttumisesta johtuen kaikkien lukiokoulutuksen järjestäjien yksikköhinnat ja vuoden 2015 rahoitus lasketaan uudestaan. Muuttunutta yksikköhintaa sovelletaan 1.1.2015 lukien ja rahoitusmuutos koskee koko vuotta 2015. Uudesta valtionosuus-/rahoituspäätöksestä 2015 johtuen kaikkien lukiokoulutuksen järjestäjien maksuerät muuttuvat toukokuun 2015 maksueristä alkaen.

4.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Järjestäjäkohtaisia kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan koulutuksen järjestäjän lukiokoulutuksen alle 18-vuotiaina aloittaneiden lukio-opiskelijoiden kokonaismäärän perusteella, kuten jäljempänä tunnusluvun laskennan yhteydessä selvitetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Yksityisten koulutuksen järjestäjien yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2015 on 3,71 prosenttia yksikkö hinnasta.

4.2.2. Tunnusluvun laskenta

Lukioiden yksikköhintojen laskentaa varten määritellään koulutuksen järjestäjän tunnusluku. Tunnusluku lasketaan lukiokoulutuksen alle 18-vuotiaina aloittaneiden lukio-opiskelijoiden kokonaismäärän perusteella. Laskennassa käytetään varainhoitovuotta edeltävän vuoden 20.9. tilastointipäivän opiskelijamäärää eli vuoden 2015 yksikköhintoja laskettaessa tilastointipäivän 20.9.2014 opiskelijamäärää.

Mikäli koulutuksen järjestäjä järjestää lukiokoulutusta sekä suomen- että ruotsinkielellä, niin tunnusluku lasketaan erikseen suomenkielistä ja erikseen ruotsinkielistä koulutusta varten. Koulutuksen järjestäjän tunnusluku on kieliryhmittäin laskettujen tunnuslukujen opiskelijamäärillä painotettu keskiarvo.

Tunnusluku on 100, mikäli koulutuksen järjestäjän lukiokoulutuksen alle 18-vuotiaina aloittaneiden lukion opiskelijoiden lukumäärä on vähintään 200. Mikäli opiskelijoiden määrä on alle 200 opiskelijaa ja vähintään 60 opiskelijaa, niin tunnuslukua korotetaan opiskelijaa kohti luvulla, joka saadaan kaavasta $0,4 \times (200 - \text{lukiossa opiskelevien määrä})$. Jos opiskelijoiden määrä on alle 60 opiskelijaa, tunnuslukua korotetaan lisäksi luvulla, joka saadaan kaavasta $2,1 \times (60 - \text{lukiossa opiskelevien määrä})$. Tunnuslukua korotetaan kuitenkin enintään luvulla 106.

Jos yksikköhinnan laskennassa korotetun tunnusluvun piiriin kuulunut lukiokoulutus on vuosien 2008-2012 aikana siirtynyt kuntien yhdistymisellä syntyvälle kunnalle taikka koulutuksen järjestämisluvan muutoksella osaksi toisen kunnan tai kuntayhtymän lukiokoulutusta, niin tunnusluku lasketaan edelleen erikseen kullekin entiselle lukiokoulutuksen järjestäjälle. Yhdistyneen koulutuksen järjestäjän tunnusluku saadaan laskettujen tunnuslukujen opiskelijamäärien painotettuna keskiarvona. Yhdistyneen koulutuksen järjestäjän tunnusluvun laskenta edellä mainitulla tavalla edellyttää, että korotetun tunnusluvun piiriin kuulunut lukio ja sen tunnusluvun korottamisen edellytykset säilyvät.

4.2.3. Yksikköhinnan laskenta

Lukion yksikköhinta lasketaan kertomalla koulutuksen järjestäjän tunnusluku lukion keskimääräisellä yksikköhinnalla ja jakamalla luvulla 100. Näin saatu yksikköhinta kerrotaan valtakunnallisella tasauskertoimella, jolla tasataan tunnusluvusta aiheutuvien korotusten

vaikutus lukion keskimääräiseen yksikköhintaan, koska korotuksilla ei lisätä valtion ja kuntien rahoitusosuutta keskimääräisestä yksikköhinnasta. Vuonna 2015 tasauskerroin on 0,9119716.

Laskentakaava koulutuksen järjestäjän yksikköhinnan laskentaan on seuraava: tasauskerroin (0,9119716) x keskimääräinen yksikköhinta (6004,93) x tunnusluku : 100.

Mikäli lukiokoulutuksen järjestäjän tehtäväksi on määrätty järjestää lukiokoulutusta sisäoppilaitoksessa, yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 26 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi korottaa yksikköhintaa erityisen koulutustehtävän perusteella ja/tai muusta erityisestä syystä (harkinnanvarainen korotus). Mahdollinen korotus lisätään tunnusluvun mukaiseen tasattuun yksikköhintaan.

4.2.4. 18 vuotta täyttäneinä opintonsa aloittaneiden yksikköhinta

Mikäli lukion koko oppimäärää suorittava opiskelija on aloittanut opintonsa sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 18 vuotta, yksikköhinta on 58 prosenttia koulutuksen järjestäjälle lukion opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta. Myös tätä yksikköhintaa voidaan korottaa harkinnanvaraisesti, jos opetus- ja kulttuuriministeriö niin päättää. Mikäli tehtävänä on järjestää lukiokoulutusta sisäoppilaitoksessa (kansanopistossa), yksikköhintana 18 vuotta täyttäneen opiskelijan osalta käytetään kuitenkin koulutuksen järjestäjän alennamatonta yksikköhintaa.

Esimerkki järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan laskennasta

4.3. Lukiokoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Lukiokoulutuksen ennakkollinen rahoitus määräytyy edellä mainitulla tavalla opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden lukiokoulutuksen opiskelijamäärän tulosta. Rahoitus lasketaan erikseen aikuiskoulutukseen (18 vuotta täyttäneinä lukiokoulutuksen aloittaneille opiskelijoille) ja muille lukion koko oppimäärää suorittaville opiskelijoille.

Lukiokoulutuksen rahoituksen piiriin sisältyy myös yksittäistä oppiainetta tai yksittäisiä oppiaineita suorittavien opiskelijoiden kurssit. Aineopintojen rahoitus koskee aineopiskelijoiden aikuisille annettavan opetuksen tuntijaon mukaisesti suorittamia lukion pakollisia kursseja ja syventävinä opintoina tarjottuja valtakunnallisia kursseja. Rahoitus ei koske rahoituslain 48 §:n perusteella toisessa oppilaitoksessa päätoimisesti opintojaan suorittavia ja kahta tutkintoa suorittavia opiskelijoita.

Rahoituksen laskentaa ja määräytymistä varten aineopiskelijoiden suorittamat kurssit muutetaan laskennalliseksi opiskelijamääräksi. Laskennassa käytetään lähinnä laskenta-aikaa päättyneen lukuvuoden suoritettujen kurssien määriä. Vuoden 2015 rahoituksen laskennassa käytetään aineopiskelijoiden laskennallista määrää, joka on laskettu aikavälillä 1.8.2013–31.7.2014 suoritetuista aineopiskelun kursseista. Suoritettujen kurssien määrä muutetaan opiskelijamääräksi jakamalla lukuvuoden aikana suoritettujen kurssien kokonaismäärä luvulla 15, mikä on aikuisille tarkoitetun lukion kokonaiskurssimäärä 44 jaettuna lukiossa luvulla 3.

Rahoituksen määräytymistä varten aineopiskelun laskennallinen opiskelijamäärä laskeaan yhteen lukion koko oppimäärää suorittavien 18 vuotta täytettyään lukiokoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden määrän kanssa ja saatu opiskelijamäärä kerrotaan yksikköhinnalla, joka on 58 prosenttia koulutuksen järjestäjälle lukion opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta.

Lukiokoulutuksen rahoitus tarkistetaan varainhoitovuoden (tilastointipäivien 20.1.2015 ja 20.9.2015) opiskelijamäärän mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Kertoja-opiskelijamäärät painotetaan siten, että tilastointipäivän 20.1. opiskelijamäärä painotetaan luvulla 7/12 ja tilastointipäivän 20.9. opiskelijamäärä luvulla 5/12. Myös aineopiskelun laskennallinen opiskelijamäärä tarkistetaan varainhoitovuoden 2015 loppuun mennessä. Laskenta perustuu aikavälillä 1.8.2014–31.7.2015 suoritettujen kurssien määrään.

4.4 Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoitus

Lukiokoulutuksen rahoituksen piiriin on sisältynyt 1.8.2014 alkaen maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävä lukiokoulutukseen valmistava koulutus. Valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy koulutuksen järjestäjän valmistavaa koulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja opiskelijaa kohti määrätyn yksikköhinnan tulosta. Valmistavan koulutuksen yksikköhinta perustuu lukiokoulutuksen keskimääräiseen yksikköhintaan. Valmistavan koulutuksen yksikköhinta saadaan kertomalla lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta luvulla 1,21. Valmistavan koulutuksen vuoden 2015 yksikköhinta on 7265,97 euroa /opiskelija.

Niiden opiskelijoiden kohdalla, jotka ovat aloittaneet lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen sen jälkeen, kun ovat täyttäneet 18 vuotta, yksikköhinta on 58 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle opiskelijaa kohden määrätystä valmistavan koulutuksen yksikköhinnasta lukuun ottamatta sisäoppilaitoksessa koulutusta saavia opiskelijoita.

Mikäli tehtävänä on järjestää lukiokoulutusta sisäoppilaitoksessa (kansanopistossa), yksikköhintana 18 vuotta täyttäneen opiskelijan osalta käytetään kuitenkin koulutuksen järjestäjän alentamatonta valmistavan koulutuksen yksikköhintaa. Lisäksi yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien valmistavan koulutuksen opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 26 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

Vuoden 2014 aikana valmistavan koulutuksen aloittaneiden koulutuksen järjestäjien osalta vuoden 2015 ennakkollinen rahoitus lasketaan poikkeuksellisesti yhden tilastointipäivän 20.9.2014 valmistavan koulutuksen opiskelijamäärien mukaan.

Vuoden 2015 aikana uutena lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aloittaville koulutuksen järjestäjille myönnetään valmistavaan koulutukseen rahoitusta joko koulutuksen järjestäjän Opetushallitukselle toimittaman opiskelijamääräarvion mukaan tai viimeistään vuoden 2015 valtionosuuden tarkistus päätöksen yhteydessä vuoden 2015 lopussa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Sirpa Kesti 029 533 1094.

5. Ammatillinen peruskoulutus

5.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Ammatillinen peruskoulutus on ammatilliseen tutkintoon johtavaa koulutusta. Vammaisille opiskelijoille järjestettävää valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, maahanmuuttajille järjestettävää ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta ja kotitalousopetusta muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena voidaan järjestää järjestämisluvan mukaisesti ja siten kuin asetuksella säädetään. Lisäksi voidaan järjestää järjestämisluvan mukaisesti ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta.

Opetusministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle taikka valtion liikelaitokselle luvan koulutuksen järjestämiseen.

Järjestämisluvassa määrätään koulutustehtävä, joka sisältää määräykset koulutusaloista, tutkinnoista, opetuskielestä, kunnista, joissa koulutusta voidaan järjestää, opiskelijamäärästä, erityisestä koulutustehtävästä, koulutuksen järjestämismuodosta ja muista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Ammatillisen peruskoulutuksen valtionosuuden/rahoituksen saajia vuonna 2015 on 130.

Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja opiskelijamäärän tulosta.

5.2. Yksikköhinnan määräytyminen

5.2.1. Yksikköhintojen laskenta

Valtioneuvosto vahvistaa ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuussa. Vuonna 2015 ammatillisen koulutuksen keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 10 782,42 euroa/opiskelija.

Valtiontalouden säästötoimien vuoksi ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräiseen yksikköhintaan kohdistuu yhteensä 62 miljoonan euron säästöt vuonna 2015 vuoden 2014 talousarvioon verrattuna. Säästöistä yksikköhintarahoitukseen on kohdistettu – 46,5 milj. euroa ja lisäksi ammatilliseen peruskoulutukseen kohdistetaan opiskelijamäärien sopeuttamisen kautta menovähennystä 15,5 milj. euroa vuonna 2015.

Säästötoimien vuoksi keskimääräiseen yksikköhintaan ei ole tehty vuosina 2013 ja 2014 kustannustason muutoksesta aiheutuvia tarkistuksia (indeksikorotuksia), mutta vuoden 2015 keskimääräiseen yksikköhintaan on valtiontalouden kehyspäätöksen mukaisesti tehty 1,1 prosentin indeksikorotus.

Yksikköhinnan muutos vuodesta 2014 vuoteen 2015 on - 1,7 %.

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutusaloittain laskettuja yksikköhintoja porrastetaan erityisen kalliiden koulutusten osalta. Koska porrastuksilla ei lisätä valtion ja kuntien

rahoitusosuutta ammatilliseen peruskoulutukseen siitä, mitä keskimääräisillä yksikköhinnoina laskettuna saadaan, tasataan porrastukset kaikilta erillisillä tasauskertoimilla.

Vuoden 2006 alusta luovuttiin hankekohtaisista perustamiskustannuksiin myönnettävistä valtionosuuksista, opetusministeriön vahvistaman vuosivuokran perusteella tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta sekä investointilisästä. Näiden sijasta kirjanpidon mukaiset poistot luetaan mukaan yksikköhinnan laskennassa käytettäviin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin. Siirtymäkautena, kun poistot vielä ovat nykyistä perustamishankerahoitusta pienemmät, yksikköhintaan tehdään nykyisen perustamishankkeiden rahoitustason mukainen korotus ns. takuusumman perusteella. Takuusummaa (831,32 €) laskettaessa on otettu huomioon valtion rahoitus perustamishankkeisiin (v. 2005 taso), investointilisä ja niin sanotut pienet hankkeet. Vuoden 2015 keskimääräisessä yksikköhinnassa takuukorotus on 426,78 €. Takuusumma sisältyy alakohtaisiin yksikköhintoihin samassa suhteessa kuin toteutuneet alakohtaiset poistot.

Ensimmäinen tasauskerroin lasketaan koulutusaloittain ja se tasaa koulutusaloittain tehtyjä porrastuksia ko. koulutusalan yksikköhintaan. Toisella tasauksella tasataan korotusten vaikutukset valtioneuvoston asetuksen mukaiseen keskimääräiseen yksikköhintaan tasauskertoimella 0,984079. Kertoimen mukaista tasausta ei tehdä niihin korotuksiin eikä rahoituksiin, jotka perustuvat keskimääräiseen yksikköhintaan, kuten esimerkiksi majoi-tuskorotus ja vammaisten valmentava ja kuntouttava koulutus.

Tuloksellisuuden perusteella jaetaan 3 % tulosindeksin laskennan piirissä olevien koulutuksen järjestäjien valtionosuuden laskennallista perustetta vastaavasta euromäärästä. Tuloksellisuuden perusteella myönnettävän rahoituksen osuus 3 % on vähennetty toisen tasauskertoimen yhteydessä.

Taulukko 4. Koulutusalojen yksikköhinnat vuonna 2015 sekä ensimmäisellä tasauskertoimella kerrottuna:

Koulutusala	Koulutusalan yksikköhintaan sisältyvä investointien takuusumma v. 2015	Koulutusalan yksikköhinta opiskelijaa kohti v. 2015	Tasauskerroin 1	Tasattu yksikköhinta v. 2015
1. Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	345,97	10 054,66	0,947923	9 531,05
2. Kulttuuriala	421,38	11 372,32	0,880704	10 015,65
3. Yht.kuntat., liiket. ja hallinnonala	240,31	7 746,01	0,931168	7 212,84
4. Luonnontieteiden ala	254,43	8 171,48	0,922831	7 540,89
5. Tekniikan ja liikenteen ala	539,30	10 956,30	0,863918	9 465,34
6. Luonnonvara- ja ympäristöala	660,24	15 357,36	0,790601	12 141,54
7. Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	263,62	8 974,39	0,950491	8 530,08
8. Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	414,70	10 786,21	0,883978	9 534,77
Yhteensä	426,78	10 782,42		

Vuoden 2015 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin ammatillisen peruskoulutuksen kustannuksiin. Koulutusaloittaiset yksikköhinnat lasketaan ilman majoituksen ja sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen kustannuksia.

Koulutusaloittaisia yksikköhintoja porrastetaan rahoitusasetuksen mukaisesti niiden opiskelijoiden osalta, jotka ovat ns. porrastuskoulutuksessa tai erityisopetuksessa. Koulutusalan opiskelijakohtainen yksikköhinta saadaan kertomalla porrastettu alan yksikköhinta alakohtaisella tasauskerroinella (tasauskerroin 1). Koulutusalan euromäärä yhteensä saadaan kertomalla koulutusalan porrastettu ja tasattu yksikköhinta kyseisen koulutusalan opiskelijamäärällä.

Taulukko 5. Porrastetut koulutukset

Koulutusala	Koulutus	Korotus %
2. Kulttuuriala	- Musiikkialan perustutkintoon johtava koulutus	40
5. Tekniikan ja liikenteen ala	- Elintarvikealan perustutkintoon johtava meijerialan koulutusohjelma	35
	- Merenkulun perustutkintoon johtava koulutus	25
	- Logistiikan perustutkinto, kuljetuspalvelujen koulutusohjelma autonkuljettajakoulutus	35
	- Linja-autonkuljettajan ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajan koulutus	70
	- Lentokoneenasennuksen perustutkintoon johtava koulutus	55
	- Rakennusalan perustutkintoon johtava maanrakennuskoneenkuljetuksen koulutusohjelma	70
6. Luonnonvara- ja ympäristöala	- Metsäalan perustutkintoon johtava metsäkoneenkuljetuksen koulutusohjelma	90
	- Muu metsäalan perustutkintoon johtava koulutus	40
	- Hevostalouden perustutkintoon johtava koulutus	25
7. Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	- Liikunnanohjauksen perustutkintoon johtava koulutus	55
Kaikki alat	Erityisopetus	47

Kun koulutuksen järjestäjä järjestää koulutusta kahdella tai useammalla koulutusosalalla, koulutuksen järjestäjän yksikköhinnaksi määrätään eri koulutusaloilla opiskelevien opiskelijoiden määrien ja koulutusaloittain laskettujen yksikköhintojen perusteella laskettu opiskelijamäärällä painotettu keskiarvo.

Eri koulutusalojen euromäärät lasketaan yhteen ja lisätään ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen, vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen ja maahanmuuttajien valmistavan koulutuksen rahoitus, majoituskorotus sekä erityisen koulutustehtävän erityisopetuksessa saaneiden järjestäjien osalta erityisopetuksen korotukset. Korotuksista on säädetty rahoitusasetuksessa (4, 9 ja 10 §:ssä).

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta kerrottuna luvulla 0,70.

Vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta kerrottuna luvulla 1,18.

Maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta kerrottuna luvulla 0,84.

Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa ja niillä koulutuksen järjestäjillä, joille järjestämisluvassa on myönnetty järjestämisluvan kohdan 2.5 mukaiseen lupa järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta ja sen yhteydessä vammaisille annettavaa valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, laskeaan rahoitus seuraavasti:

Taulukko 6. Erityisopetuksen korotukset erityisoppilaitoksissa

Erityisopetus erityisenä koulutustehtävänä / tutkintoon johtava peruskoulutus	Yksikköhinta
Erityisopiskelija	Koulutusalan keskihinta + koulutusalan keskihinta x 1,31
Vaikeasti vammainen opiskelija	Koulutusalan keskihinta + koulutusalan keskihinta x 1,31 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12
Vaikeasti vammainen opiskelija, joka tarvitsee henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan	Koulutusalan keskihinta + koulutusalan keskihinta x 1,31 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 + keskimääräinen yksikköhinta x 2,72

Erityisopetus erityisenä koulutustehtävänä / valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus sekä maahanmuuttajien valmistava koulutus	Yksikköhinta
Erityisopiskelija	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65
Vaikeasti vammainen opiskelija	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 (=yksikköhinta x 2,77)
Vaikeasti vammainen opiskelija, joka tarvitsee henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 + keskimääräinen yksikköhinta x 2,72 (=yksikköhinta x 5,49)

Koulutuksen järjestäjän yksikköhinnan perustetta korotetaan majoitettujen opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 15 %:a keskimääräisestä yksikköhinnasta. Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa majoitettujen opiskelijoiden korotus on 63 % ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Sisäoppilaitosmuotoisesti kansanopistoissa ja liikunnan koulutuskeskuksissa järjestetyn koulutuksen majoitetuista opiskelijoista keskimääräistä yksikköhintaa korotetaan johtuen 26 %:lla.

Lisäksi yksikköhinnassa otetaan huomioon harkinnanvarainen korotus. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta. Harkinnanvaraista korotusta on myönnetty lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kokoamiseen ns. vauhdittamishankkeisiin perusteena fuusioiden aiheuttamat lisäkustannukset.

Yksikköhinnan perustetta korotetaan toiminnan tuloksellisuuden perusteella neljälle viidesosalta tulosrahoituksen piirissä olevista koulutuksen järjestäjistä. Tulosindeksiä ei ole laskettu sellaisille koulutuksen järjestäjille, joista tulosindeksin laskennan edellyttämää

tietoa ei ole ollut saatavilla tai joiden opiskelijamäärä on niin vähäinen, että tulosindeksiä ei ole voitu tilastollisesti luotettavalla tavalla laskea. Tuloksellisuusrahoituksen ulkopuolelle on rajattu myös erityisoppilaitokset.

Tulosrahoitus osana yksikköhintarahoitusta on laskettu siten, että ensin on määriteltävä se tulosindeksin arvo, jota suurempi pistemäärä neljällä viidesosalla koulutuksen järjestäjistä on. Koulutuksen järjestäjän tulosindeksin edellä määritellyn tulosindeksin arvon (920) ylittävä pistemäärä kerrotaan tulosrahoitusyksikön hinnalla ja koulutusaloittaisten opiskelijamäärien summan sekä koulutusaloittain laskettujen yksikköhintojen painotetulla keskiarvon tulolla.

= ((Tulosindeksi – min. pistemäärä 920) * yksikön hinta 0,3304850) * alojen opiskelijamäärä yhteensä * koulutusaloittain laskettu yksikköhinta/1000

Yksikön hinta (0,3304850) lasketaan seuraavasti:

Lasketaan koulutuksen järjestäjäkohtaisesti: (Tulosindeksi – min. pistemäärä 920) * alojen opiskelijamäärä yhteensä * koulutusaloittain laskettu yksikköhinta /1000. Näin saatujen koulutuksen järjestäjäkohtaisten tulojen summalla jaetaan tuloksellisuuteen kokonaisrahoituksesta erotettu euromäärä (n. 40 milj. euroa ilman alv).

Koulutuksen järjestäjäkohtainen yksikköhinta vuodelle 2015 saadaan siten, että yllä mainitulla tavalla laskettu euromäärä jaetaan koulutuksen järjestäjän ilmoittamalla 20.9.2014 opiskelijamäärällä.

Yksityisen koulutuksen järjestäjän osalta yksikköhintaan lisätään 5,20 % arvonlisäveron osuutta.

Esimerkki järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan laskennasta

5.2.2. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Ammatillisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan ja koulutusaloittaisten yksikköhintojen perusteella (RahA 1766/2009, 4§).

Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2015 on 5,2 %.

5.3. Amatillisen koulutuksen rahoituksen määräytyminen

Ammatillisen peruskoulutuksen ennakollinen rahoitus määräytyy vuodelle 2015 opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden 2014 opiskelijamäärän tulosta. Rahoitus tarkistetaan toteutuneen opiskelijamäärän mukaiseksi vuoden 2015 loppuun mennessä. Opiskelijamäärien keskiarvo lasketaan painottamalla 20.1. opiskelijamäärää 7/12 ja 20.9. opiskelijamäärää 5/12. Toteutunutta vuotuista opiskelijamäärää verrataan järjestämisluvan mukaiseen opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymään enimmäisopiskelijamäärään ja järjestämisluvan ylimenevältä osalta ei rahoitusta myönnetä.

Lisätietoja antaa tarvittaessa erityisasiantuntija Lea Juhola 029 533 1300.

6. Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen perus- ja lisäkoulutus

6.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Oppisopimuskoulutus on ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta, joka järjestetään pääosin työpaikalla perustuen kirjalliseen määräaikaiseen työsopimukseen eli oppisopimukseen. Oppisopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että työnantaja ja koulutuksen järjestäjä ovat sopineet oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä säädetyllä tavalla (811/1998).

Oppisopimuskoulutusta voivat toteuttaa kaikki ne koulutuksen järjestäjät, joille opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut luvan sen järjestämiseksi.

Vuonna 2015 oppisopimuskoulutuksena toteutettavan koulutuksen rahoitusta saavia järjestäjiä on ammatillisessa peruskoulutuksessa 65 ja lisäkoulutuksessa 70.

Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitus määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhintojen ja opiskelijamäärien tulosta.

6.2. Yksikköhintojen määräytyminen

6.2.1. Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on kaikille koulutuksen järjestäjille sama ja se määräytyy ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan perusteella. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen vuoden 2015 yksikköhinta on 63,13 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Vuonna 2015 arvonlisäveroton yksikköhinta on 6 806,94 euroa/opiskelija. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2015 on 5,20 prosenttia. Yksikköhintaa korotetaan niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluita opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Korotus on 50 prosenttia yksikköhinnasta.

6.2.2. Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat

Opetus- ja kulttuuriministeriö määrää vuosittain oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat valtion talousarvion rajoissa erikseen ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta varten sekä erikseen ei-tutkintotavoitteista ammatillista lisäkoulutusta varten. Ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen vuoden 2015 yksikköhinta on 3 268,70 euroa/opiskelija ja muun oppisopimuksena toteutettavan ei-tutkintotavoitteisen ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta on 2 360,73 euroa /opiskelija, joita porrastetaan järjestäjän tuloksellisuuden perusteella.

Ammatillisen lisäkoulutuksen tulosrahoitus on otettu vuoden 2010 alusta osaksi oppisopimuskoulutuksena järjestetyn lisäkoulutuksen rahoitusta. Tulosrahoituksen osuus rahoitusvuodelle budjetoidusta rahoituksen kokonaismäärästä on n. 3 prosenttia. Tulosrahoituksen perusteena käytetään kahden laskentavuotta edeltävän vuoden suoritettujen tutkintojen ja opiskelijoiden määrien keskiarvoja. Vuoden 2015 tulosrahoitusta laskettaessa on käytetty vuosien 2012 ja 2013 keskiarvotietoja.

Tulosrahoituksen porrastusta laskettaessa tutkinnon hinta saadaan jakamalla rahoitusvuodelle budjetoitu rahoituksen kokonaismäärä kahden laskentavuotta edeltäneen vuoden aikana suoritettujen tutkintojen määrän keskiarvolla. Budjetoitu rahoituksen määrä on muunnettu toteutumavuosien tasoon jakamalla se toteutuneen opiskelijakeskiarvon ja budjetin opiskelijamäärän suhteella. Tulosrahoituksen peruste kutakin tutkintoa kohden on tästä 3 prosenttia.

Koulutuksen järjestäjän tulosrahoituksen osuus omasta rahoituksestaan saadaan kertomalla koulutuksen järjestäjän tuottamien tutkintojen määrän keskiarvo ko. vuosina tutkintoa kohden lasketulla tulosrahoituksen perusteella ja jakamalla se toteutumavuoden rahoituksen määrällä.

Jos koulutuksen järjestäjän tuloksellisuuden perusteella porrastettu valtionosuuden peruste ylittää viisi prosenttia sille porrastamattomana lasketun valtionosuuden perusteen määrän, otetaan porrastusta määrättäessä ylittävistä osuudesta huomioon yksi kolmasosa.

Kolmella prosentilla alennettuihin budjetin mukaisiin yksikköhintoihin lisätään koulutuksen järjestäjän tulosrahoituksen mukainen osuus.

Niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluita opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi edellä saatuja koulutuksen järjestäjäkohtaisia yksikköhintoja korotetaan 50 prosentilla.

Raportti järjestäjäkohtaisen oppisopimuskoulutuksena toteutettavan lisäkoulutuksen yksikköhintojen laskennasta

6.3. Oppisopimuskoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Valtionosuusrahoitusta myönnetään oppisopimuksiin, jotka ovat voimassa tilastointipäivänä. Jos oppisopimuskoulutus järjestetään siten, että vähintään neljän kuukauden päätoimisia opintoja vastaava koulutus ei muuten tulisi otetuksi huomioon rahoituksessa, mainittua koulutusta saaneet opiskelijat luetaan opintojen päättymistä seuraavan laskentapäivän opiskelijamääriin (RahA 1766/2009 § 21). Ko. opiskelijamäärää kysytään syksyn perustietokyselyn yhteydessä. Vähintään kahdeksan kuukauden päätoimisia opintoja vastaavassa koulutuksessa olevat opiskelijat voidaan ilmoittaa kahtena laskentapäivänä rahoitukseen oikeuttaviksi opiskelijoiksi.

6.3.1. Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen peruskoulutus

Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen ennakkollinen rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltävän vuoden keskimääräisen opiskelijamäärän mukaan (tilastointipäivien 20.1.2014 ja 20.9.2014 opiskelijamäärät).

Rahoitus tarkistetaan vuoden 2015 loppuun mennessä toteutuneiden oppisopimusten määrän mukaiseksi (tilastointipäivien 20.1.2015 ja 20.9.2015 keskiarvon mukainen opiskelijamäärä).

6.3.2. Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen lisäkoulutus

Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen lisäkoulutuksen ennakkollinen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain suoritepäätöksessään koulutuksen järjestäjille vahvistamien oppisopimusten enimmäismäärien perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän lisäkoulutuksen oppisopimusten määrät siten, että pohjana on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 5 §:n 2. momentin mukaisessa järjestämisluvassa määrätyt oppisopimusten vuotuiset vähimmäismäärät.

Ennakollisessa rahoituksessa tutkintotavoitteisen lisäkoulutuksen ja ei- tutkintotavoitteisen lisäkoulutuksen vuodelle 2015 myönnettyä opiskelijapaikkamäärää painotetaan suhteessa 75/25 prosenttia. Nuorten aikuisten osaamisohjelmaan myönnetyistä koulutuksen järjestäjäkohtaisista enimmäismääristä samoin kuin aikuisten osaamisperustan vahvistamiseen kohdistettavista oppisopimuspaikeista vuodelle 2015 opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt erilliset päätökset. Nuorten aikuisten osaamisohjelma on suunnattu vailla perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa olevien 20 – 29 -vuotiaiden nuorten aikuisten oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen. Ohjelma aikuisten osaamisperustan vahvistamiseksi on tarkoitettu 30 – 50 -vuotiaille henkilöille, joilla ei ole suoritettuna perusopetuksen oppimäärää tai perusasteen jälkeistä tutkintoa.

Rahoitus tarkistetaan vuoden 2015 loppuun mennessä toteutuneiden oppisopimusten määrän mukaiseksi. Valtionosuutta ei myönnetä kuitenkaan yli opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle vahvistaman oppisopimusten enimmäismäärän menevää osuudesta.

Lisätietoja antaa tarvittaessa erityisasiantuntija Lea Juhola 029 533 1300.

7. Oppilaitosmuotoinen ammatillinen lisäkoulutus

7.1. Rahoitettava toiminta

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuusrahoitusta myönnetään ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen ja niihin valmistavan koulutuksen sekä muun kuin näyttötutkintoon valmistavan ammatillisen lisäkoulutuksen toteuttamiseen. Lisäkoulutuksen valtionosuusrahoitusta myönnetään myös ilman valmistavaa koulutusta, näyttötutkintoina suoritettavien ammatillisten perustutkintojen toteuttamiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle, säätiölle tai valtion liikelaitokselle luvan lisäkoulutuksen järjestämiseen.

Vuonna 2015 ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuusrahoitusta saaneita koulutuksen järjestäjiä on 141.

7.2. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen yleiset perusteet

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistamien opiskelijatyövuosien määrän ja opiskelijatyövuotta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella. Suorite- ja yksikköhintapäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa.

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa ei ole lakisääteistä kunnan rahoitusosuutta. Rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

7.3. Opiskelijatyövuosi ja yksikköhinnan määräytyminen

7.3.1 Opiskelijatyövuosi

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionrahoituksen perusteena käytettävä opiskelijatyövuosi on 190 vähintään seitsemän tunnin mittaista työpäivää opiskelijaa kohden.

Näyttötutkinnon osa, joka suoritetaan osallistumatta tutkintoon valmistavaan koulutukseen, vastaa rahoitusta määrättäessä kahdeksaa prosenttia täydestä opiskelijatyövuodesta.

7.3.2. Yksikköhinnan määräytyminen

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat opiskelijatyövuotta kohden lasketaan ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan perusteella. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain väliaikaista muuttamista koskevan lain 27 a §:n mukaan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintojen laskennan perusteena käytetään euromäärää, joka vuonna 2015 on 93,8 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintoja porrastetaan eri hintaryhmiin kuuluvassa koulutuksessa ja erityisopetuksessa. Yksikköhintojen porrastamisesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1766/2009), jäljempänä rahoitusasetus, 11 §:ssä. Yksikköhinnat on jaettu yhteentoista hintaryhmään koulutuksen kustannuksissa olevien erojen mukaisesti.

Ammatillisessa lisäkoulutuksessa yksikköhintoja porrastetaan tuloksellisuuden perusteella. Tuloksellisuuden osuus on enintään kolme prosenttia koulutuksen järjestäjien yksikköhintojen laskennassa käytettävien valtionosuuksien laskennallisesta perusteesta. Tuloksellisuuteen perustuva valtionosuuden määrä määräytyy suoritettujen tutkintojen perusteella. Oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen tulosrahoituksen laskennassa otetaan huomioon lisäksi hintaryhmä ja hintaryhmittäinen tutkinnon suorittamisaste.

Koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan vaikuttava tulosrahoitus myönnetään niille ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille, joiden järjestämän valmistavan koulutuksen kautta tutkinnot on suoritettu, tai joiden opiskelijat ovat suorittaneet tutkinnon, suoraan näyttöinä, ilman valmistavaa koulutusta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuden prosentit ovat omaehtoisen koulutuksen osalta 85,60 prosenttia ja henkilöstökoulutuksen osalta 47,23 prosenttia.

7.3.3. Yksikköhinnan laskenta

Ammatilliselle lisäkoulutukselle ei lasketa (ns. omaa) yksikköhintaa lisäkoulutuksen toteutuneista kustannuksista, vaan se määräytyy ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta, josta 93,8 prosenttia muunnetaan koulutusaloittain muodostettujen hintaryhmien asetuksen mukaisella kertoimella kyseisen hintaryhmän yksikköhinnaksi. Koulutusalojen hintaryhmien kertoimia on tarkistettu vuoden 2012 alusta VnA 1074/2011.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjän yksikköhinnat opiskelijatyövuotta kohden erikseen omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen saadaan, kun hintaryhmittäisten opiskelijatyövuosien ja hintaryhmittäin porrastettujen yksikköhintojen tulojen summa, johon on lisätty erityisopetuksen ja tulosrahoituksen osuudet, jaetaan myönnettävien opiskelijatyövuosien kokonaismäärällä. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Taulukossa 7 hintaryhmien numerointi on käytössä Opetushallituksen perus- ja kustantustiedonkeruussa ja poikkeaa osittain rahoitusasetuksen numeroinnista.

Taulukko 7. Ammatillisen lisäkoulutuksen hintakertoimet

Hintaryhmä	Koulutus	Kertojana käytettävä luku	Yksikköhinta (alv:ton)
1	näyttötutkintoon valmistava koulutus humanistisella ja kasvatusalalla	0,9	9 102,52
2	näyttötutkintoon valmistava koulutus kulttuurialalla	1,0	10 113,91
3	näyttötutkintoon valmistava koulutus yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla	0,8	8 091,13
4	näyttötutkintoon valmistava koulutus luonnontieteiden alalla	0,9	9 102,52
5a	näyttötutkintoon valmistava koulutus tekniikan ja liikenteen alalla (myös hintaryhmä 5d.näyttötutkintoon valmistava koulutus, liikenneopettajakoulutus)	1,0	10 113,91
5b	puutavaran autonkuljetuksen, maarakennusalan, ajoneuvonosturinkuljettajan, yhdistelmäajoneuvonkuljettajan, linja-autonkuljettajan sekä lentoasemapalvelujen ja ammattisukeltajan näyttötutkintoon valmistava koulutus.	1,8	18 205,04
6a	näyttötutkintoon valmistava koulutus luonnonvara- ja ympäristöalalla	1,1	11 125,30
6b	metsäkoneenkuljettajan tutkintoon valmistava koulutus	1,8	18 205,04
7a	näyttötutkintoon valmistava koulutus sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla	0,9	9 102,52
7b	kuntoutus- ja liikunta-alan sekä sairaankuljettajan, optiikkahiojan, jalkojenhoidon, puhevammaisten tulkkipalvelun ja kipsimestarin näyttötutkintoon valmistava koulutus	1,0	10 113,91
8	näyttötutkintoon valmistava koulutus, matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla	0,9	9 102,52
9	muu kuin näyttötutkintoon valmistava koulutus	0,8	8 091,13

Yksityisille koulutuksen järjestäjille yksikköhintaan lisätään 5,20 prosenttia arvonlisäveron osuutta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintaa korotetaan niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluita opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi, joille on tullut laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämissuunnitelma. Korotus on 50 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

7.3.4. Tulorahoituksen määrän laskenta

Tulorahoituksen laskennassa käytetään kahden, rahoituksen määrittämistä edeltävän, vuoden aikana suoritettujen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen määrien keskiarvoa ja saman ajankohdan toteutuneiden opiskelijatyövuosien keskiarvoja. Vuoden 2015 laskennassa käytetään koulutuksen järjestäjien ilmoittamia valmiiden tutkintojen ja opiskelijatyövuosien määriä vuosilta 2012 ja 2013.

Tutkinnon arvoa laskettaessa otetaan huomioon hintaryhmän yksikköhinnan porrastuskerroin sekä koko hintaryhmässä toteutuneiden opiskelijatyövuosien suhde tuotettujen tutkintojen kokonaismäärään nähden. Mitä vähemmän hintaryhmässä on tuotettuja tutkintoja opiskelijatyövuotta kohden, sitä korkeampi tuloskerroin saadaan hintaryhmälle tutkinnon arvoa laskettaessa ja samoin vaikuttaa hintaryhmän yksikköhinta. Mitä korkeampi yksikköhinta hintaryhmässä on, sitä korkeampi on hintaryhmän tuloskerroin ja siten myös tutkinnon arvo.

Tuloskerroin i = porrastuskerroin i * $\frac{\text{toteutuneet opiskelijatyövuodet } i}{\text{tutkintojen määrät } i}$

missä i on hintaryhmä

Porrastuskerroin määräytyy rahoitusvuoden mukaan.

Omaehtoisen ja henkilöstökoulutuksen tulosrahoituksen tutkinnot käsitellään kertoimia määriteltäessä yhdessä. Yksittäisen koulutuksen järjestäjän tulosrahoituksen peruste lasketaan kuitenkin aina erikseen omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen.

Koulutuksen järjestäjän tulosrahoituksen osuus prosentteina, kaikille järjestäjille yhteensä maksettavan tulosrahoituksen kokonaismäärästä, saadaan jakamalla hintaryhmittäisillä tulokertoimilla kerrottujen koulutuksen järjestäjän tutkintojen määrän summa kokonaan vastaavalla luvulla. Koulutuksen järjestäjän osuus lasketaan erikseen omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen.

Järjestäjän (k) tulosrahoituksen osuus prosentteina koko jaettavasta tulosrahoituksesta

$$= \frac{100 * \sum (\text{tuloskerroin } i * \text{tutkintojen lukumäärä }_{ijk})}{\sum (\text{tuloskerroin } i * (\text{tutkintojen lukumäärä }_i)_s)}$$

i = hintaryhmät 1...11, j = omaehtoinen tai henkilöstökoulutus s = kaikki järjestäjät

Koulutuksen järjestäjän tulosrahoituksen valtionosuuden peruste saadaan ottamalla em. prosenttiluvun mukainen osuus koko tulosrahoituksen perusteena olevasta rahasummasta, joka on kolme prosenttia lisäkoulutukseen yhteensä myönnettävän rahoituksen perusteesta.

Jos näin laskettu tuloksellisuuden perusteella porrastettu valtionosuuden laskennallinen peruste ylittää viidellä prosentilla porrastamattomana lasketun perusteen määrän, otetaan ylittävältä osalta huomioon 1/3. Tasoitus tehdään suhteessa omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen. Tasattu määrä siirretään kertoimien suhteessa kaikille koulutuksen järjestäjille. Mikäli siirron jälkeen jonkin toisen järjestäjän porrastettu valtionosuuden laskennallinen peruste ylittää tuon rajan, niin silloin tehdään lisätasoitus, joka tässä tapauksessa jätetään jakamatta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen tulosrahoituksen määräytyminen

Tulosrahoituksen euromäärä, josta valtionosuus on omaehtoisessa koulutuksessa 85.6 prosenttia ja henkilöstökoulutuksessa 47,23 prosenttia, on ilmoitettu yksikköhintaraportilla osoitteessa:

www.oph.fi/asiakkaat/rahoitus/ ja edelleen Raportit / Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän raportit / Yksikköhinnat Ammatillinen lisäkoulutus, Yksityiskohtainen Taulukko

7.4. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuden laskennallinen peruste muodostuu koulutuksen järjestäjälle vahvistettujen yksikköhintojen ja opiskelijatyövuosien tulona.

Opiskelijatyövuosien määräpäätöksen valmistelussa otetaan huomioon rahoitusvuotta edeltävän vuoden syyskuun tilastointipäivänä koulutuksen järjestäjän ilmoittama toteutuma 20.9. mennessä sekä arvio loppuvuoden toteutumasta ja sitä edeltäneen vuoden toteutumätiedot, jotka koulutuksen järjestäjä on ilmoittanut kustannustiedonkeruun yhteydessä. Vuoden 2015 päätöksen valmisteluun vaikuttavat siis vuosien 2013 ja 2014 tiedot. Näiden kahden vuoden keskiarvo koulutusaloittain muodostaa laskennan pohjan, jota verrataan järjestämisluvan mukaiseen määrään. Mikäli laskennallinen opiskelijatyövuosimäärä jää alle järjestämisluvan määrän, se korotetaan luvassa olevaan vähimmäismäärään. Jos laskennallinen vuosimäärä kasvaa merkittävästi edellisestä rahoituksen perusteena olleesta vuosimäärästä, niin kasvua rajoitetaan alentamalla vuosimäärää.

Opiskelijatyövuosien määrä lasketaan erikseen omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen, mutta vahvistetaan koulutuksen järjestäjän kokonaisvuosien määränä.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

8. Ammatilliset erikoisoppilaitokset

8.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitusta myönnetään opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen erikoisoppilaitoksen järjestämisluvan saaneille koulutuksen järjestäjille.

Ammatillisten erikoisoppilaitosten valtionosuus määräytyy vuodelle 2015 suoritteina käytettävien opiskelijatyöpäivien ja päivää kohden määrätyn yksikköhinnan ja oppilaitoksen hintaryhmän kertoimen perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijatyöpäivien määrän vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

Ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitus ei ole kustannuksiin perustuvaa. Ammatillisten erikoisoppilaitosten saamaa rahoitusta ei myöskään tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

Vuonna 2015 ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoituksen saajia on 25.

8.2. Suoritteiden määräytyminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä opiskelijatyöpäivien lukumäärä vuodelle 2015 perustuu vuoden 2013 toteutuneisiin lähi-, etä- ja työssäoppimisen opiskelijatunteihin ja vuoden 2014 osin toteutuneisiin ja osin arvioon perustuvaan tietoon toiminnan toteutuvasta laajuudesta tilastointipäivänä ilmoitettujen opiskelijatuntien perusteella. Koulutuksen järjestäjien ilmoittamat opiskelijatuntitiedot muunnetaan opiskelijatyöpäiviksi jakamalla tunnit 7:llä ja kahdesta vuodesta lasketaan keskiarvo.

Valtionosuuden perusteeksi myönnettävien opiskelijatyöpäivien määrää rajaa valtion talousarvio, jossa määritellään euromäärä, joka on käytettävissä kyseisenä varainhoitovuonna ammatillisten erikoisoppilaitosten valtionosuuteen, sekä valtionosuuteen oikeuttavien laskennallisten opiskelijatyöpäivien enimmäismäärä. Tämän vuoksi suoritteiden myöntämisessä myönnettävien opiskelijatyöpäivien lukumäärä suhteutetaan talousarvion määrärahaan. Lisäksi talousarviossa on erikseen määritelty Suomen Ilmailuopistolle vuosittain myönnettävien opiskelijatyöpäivien enimmäislukumäärä. Talousarvion määräraha ja tuntimäärä kattavat vain osan ammatillisten erikoisoppilaitosten järjestämästä koulutuksesta.

8.2.1. Etäopiskelun tunnit

Vuoden 2013 alusta lähtien erikoisoppilaitosten rahoituksen laskentaperusteissa on huomioitu etäopiskelun tunnit. Etäopiskelun tunnit ovat koulutussuunnitelman mukaisia ohjattuja ja tavoitteellisia opiskelutunteja ja niistä aiheutuu oppilaitokselle kustannuksia.

Ohjatun ja tavoitteellisen etäopiskelun tuntien keskiarvosta on laskettu rahoituksen perusteeksi 40 prosenttia lähiopiskelun määrästä ja etäopiskelun yksikköhinnaksi on laskettu 50 prosenttia keskimääräisestä opiskelijatyöpäivän yksikköhinnasta (Vna 471/2012).

8.2.2. Suoritteiden laskenta vuonna 2015

Vuoden 2015 suoritteiden määräytyminen perustuu koulutuksen järjestäjien ilmoittamiin tietoihin vuoden 2013 toteutuneista opiskelijatunneista ja vuoden 2014 alkuvuoden toteutuneista ja loppuvuoden arviosta ja näistä laskettuun keskiarvoon. Etäopiskelun opiskelijatuntien kahden vuoden keskiarvosta lasketaan 40 prosenttia oppilaitoksen lähiopiskelutuntien määrästä vuoden 2015 suoritteisiin.

8.3. Yksikköhintojen määräytyminen ja laskenta

Ammatillisten erikoisoppilaitosten keskimääräinen yksikköhinta määräytyy vuosittain valtion talousarvioissa, jossa huomioidaan kustannustason muutos. Keskimääräistä yksikköhintaa porrastetaan oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen hintaryhmien kertoimien perusteella Rah.A (1766/2009) § 11 ja § 14.

Ammatilliset erikoisoppilaitokset on sijoitettu hintaryhmään pääasiallisen koulutusalan perusteella, jolloin kunkin järjestäjän rahoitus määräytyy yhden hintaryhmän kertoimen perusteella.

Etäopiskelun yksikköhinta on 50 prosenttia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 27 §:n 4 momentissa tarkoitettusta yksikköhinnasta, joka v. 2015 on 71,68 € ja etäopiskelu on 35,84 €.

Taulukko 8. Vuonna 2015 käytettävien hintaryhmien kertoimet ovat seuraavat:

Hintaryhmä	Koulutus	Kertojana käytettävä luku
3	Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	0,8
4	Luonnontieteiden alalla	0,9
5a	Tekniikan ja liikenteen alalla	1,0
5b	Tekniikan ja liikenteen alan (porrastus koulutus)	1,8
5c	Tekniikan ja liikenteen ala, ansio- ja liikennelentäjät	8,5

Raportti ammatillisten erikoisoppilaitosten valtionosuuden laskennallisista perusteista

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423

9. Vapaa sivistystyö

9.1. Rahoitettava toiminta

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset ja kesäyliopistot.

Vapaan sivistystyön rahoitus määräytyy vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) ja asetuksen (805/1998) mukaan. Rahoituksen saamisen ehtona on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä ylläpitämislupa, jossa määritellään oppilaitoksen koulutustehtävä ja muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Vapaan sivistystyön lain mukainen ylläpitämislupa voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle.

Vuonna 2015 vapaan sivistystyön rahoituksen piirissä olevia oppilaitoksia on yhteensä 311, joista 79 kansanopistoa, 11 valtakunnallista ja 3 alueellista liikunnan koulutuskeskusta, 186 kansalaisopistoa, 20 kesäyliopistoa ja 12 opintokeskusta.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämän perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitus määräytyy kyseessä olevan koulutusmuodon rahoitusperusteiden mukaisesti.

9.2. Vapaan sivistystyön rahoituksen yleiset perusteet

Vapaan sivistystyön rahoitus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiin suoritteiden määriin ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa. Rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

Vuoden 2015 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin. Vuodelle 2015 lasketuissa yksikköhinnoissa on huomioitu lisäksi indeksikorotus.

9.3. Kansanopistot

Kansanopistot ovat sisäoppilaitoksia, joiden tarkoituksena on edistää kansalaisten omaehtoista opiskelua siten, että kukin kansanopisto voi samalla painottaa arvo- ja aatetaustansa ja kasvatustavoitteitaan.

Kansanopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijaviikkojen määrän ja opiskelijaviikkoa kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

9.3.1. Yksikköhinnan laskenta

Kansanopistojen vapaan sivistystyön korottamattoman yksikköhinnan pohja-arvo vuonna 2015 on 319,55 euroa /opiskelijaviikko.

Yksikköhintaa korotetaan seuraavien tekijöiden perusteella (A 805/1998 3§, muutettu 1073/2011, L 632/1998, 11§ 2 mom , muutettu 1103/2010,):

- vaikeasti vammaisten opiskelijaviikkojen osalta 75 % kansanopistoille, joiden pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus (ns. erityiskansanopistot), ja 25 % kansanopistoille, joiden koulutustehtävään kuuluu osana vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus
- niistä opiskelijaviikoista, jotka osana kansanopiston ylläpitämisluvan mukaista koulutustehtävää ovat työelämän aktiiviseen kansalaisuuteen ja työolojen kehittämiseen tarkoitettua koulutusta tai erityisestä syystä määrättävää muuta erityistä koulutustehtävää, yksikköhintaa korotetaan 20 %

Yksikköhintaa vähennetään:

- 20 % opiston ulkopuolella asuvien opiskelijoiden opiskelijaviikkojen osalta

Yksikköhinta lasketaan seuraavasti:

(pohja-arvo x opiskelijaviikot + korotus -% x pohja-arvo x korotettavat opiskelijaviikot – vähennys-% x pohja-arvo x vähennettävät opiskelijaviikot): opiskelijaviikot

Edellä mainitulla tavalla laskettua yksikköhintaa korotetaan vielä opiskelijaviikkoa kohti lasketulla opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisella erillisellä vuokralla, jos kansanopisto toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa. Erillisen vuokran mukaisesta yksikköhinnan korottamisesta on luovuttu asteittain vuodesta 2012 alkaen siten, että opiskelijaviikkokohtaista korotusta on alennettu vuoden 2011 tasosta vuosittain 20 eurolla. Vuoden 2015 yksikköhinnan korotukseksi on määrätty vuodelle 2011 laskettu opiskelijaviikkokohtainen korotus vähennettynä 80 eurolla.

Yksityisen kansanopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 6,57 prosentilla (L 632/1998, 13 a §)

9.3.2. Rahoituksen määräytyminen

Kansanopistojen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla sille vahvistettu opiskelijaviikkojen määrä opiskelijaviikkoa kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Kansanopistoille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta. Kansanopistoille, joiden ylläpitämisluvassa määritellyn pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus, myönnetään kuitenkin valtionosuutta 70 prosenttia valtionosuuden perusteesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opiskelijaviikkojen määrä perustuu kyseisen kansanopiston aiempina vuosina toteutuneiden opiskelijaviikkojen määriin. Opiskelijaviikkojen määrän vahvistamisessa kansanopiston etäopetuksen toteutuneesta opiskelijaviikkomäärästä lasketaan 60 prosenttia mukaan päätettäessä kansanopiston valtionosuuden perusteeksi vahvistettavien opiskelijaviikkojen määrää.

Vuodelle 2015 vahvistettujen opiskelijaviikkomäärien valmistelussa perustana ovat olleet kansanopistojen vuosien 2012 ja 2013 toteutuneet opiskelijaviikkomäärät.

Raportti kansanopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

9.4. Kansalaisopistot

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Kansalaisopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

9.4.1. Yksikköhinnan laskenta

Kansalaisopistojen vapaan sivistystyön keskimääräinen yksikköhinta vuonna 2015 on 83,51 euroa/opetustunti.

Yksikköhintaa korotetaan 15 prosenttia niissä kansalaisopistoissa, joiden sijaintikunnan asukas-tiheys on yli 100. Asukastiheydellä tarkoitetaan asukastiheyttä maaneliökilometriä kohden varainhoitovuotta edeltävän vuoden alussa.

Tasauskerroin

Tasauskerroimella tasataan korotusten vaikutus kansalaisopiston keskimääräiseen yksikköhintaan (83,51), koska korotuksilla ei lisätä valtion rahoitusosuutta opetustuntia kohti lasketusta keskimääräisestä yksikköhinnasta. Tasauskerroimella (0,951299) kerrotaan edellä kerrotulla tavalla laskettu yksikköhinta.

Yksityisen kansalaisopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 3,06 prosentilla (L 632/1998, 13 a §)

9.4.2. Rahoituksen määräytyminen

Kansalaisopiston valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla.

Valtionosuus kansalaisopiston ylläpitäjälle on vapaasta sivistystyöstä annetun lain 9 §:n mukaan 57 prosenttia valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Useamman kunnan yhdessä ylläpitämän kansalaisopiston valtionosuus maksetaan ylläpitäjäkunnille niiden asukasmäärien suhteessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opetustuntien määrä perustuu kyseisen kansalaisopiston toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2015 vahvistetun opetustuntien määrän valmistelun perusteena ovat olleet vuosien 2012 ja 2013 toteutuneiden ja vuoden 2014 arvioitujen opetustuntien määrät.

Raportti kansalaisopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

9.5. Kesäyliopistot

Kesäyliopistot ovat alueellisen koulutustarjonnan oppilaitoksia, jotka järjestävät avointa yliopisto-opetusta sekä muuta koulutusta.

Kesäyliopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella

9.5.1. Yksikköhinnan laskenta

Kesäyliopistojen vapaan sivistystyön yksikköhinta vuonna 2015 on 157,96 euroa/opetustunti.

Yksityisen kesäyliopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 5,39 prosentilla (L 632/1998, 13 a §)

9.5.2. Rahoituksen määräytyminen

Kesäyliopiston vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustuntien yksikköhinnalla.

Kesäyliopiston ylläpitäjille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opetustuntien määrä perustuu kyseisen kesäyliopiston toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2015 vahvistetun opetustuntien määrän valmistelussa perustana ovat olleet vuosien 2012 ja 2013 toteutuneiden ja vuoden 2014 arvioitujen opetustuntien määrät.

Raportti kesäyliopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

9.6. Liikunnan koulutuskeskukset

Liikunnan koulutuskeskukset ovat valtakunnallisia sisäoppilaitoksia ja alueellisia oppilaitoksia, joiden tehtävänä on antaa liikunta-alan koulutusta, järjestää valmennustoimintaa sekä antaa näitä täydentävää opetusta.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijavuorokausien määrän ja opiskelijavuorokautta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivää kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

9.6.1. Yksikköhinnan laskenta

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokauden yksikköhinta lasketaan käyttökustannusten perusteella. Vuonna 2015 yksikköhinta on 88,85 euroa/opiskelijavuorokausi.

Yksikköhintaa voidaan korottaa opiskelijavuorokautta kohti lasketulla opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisella erillisellä vuokralla, jos liikunnan koulutuskeskus toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa.

Yksityisen valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonnlisäveron osalta 8,02 prosentilla (L 632/1998, 13 a §).

9.6.2. Rahoituksen määräytyminen

Valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. liikunnan koulutuskeskukselle vahvistama opiskelijavuorokausien määrä opiskelijavuorokauden yksikköhinnalla.

Valtionosuus liikunnan koulutuskeskukselle on 65 prosenttia valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opiskelijavuorokausien määrä perustuu kyseisen liikunnan koulutuskeskuksen toteutuneiden opiskelijavuorokausien määriin. Vuodelle 2015 vahvistetun opiskelijavuorokausien määrän valmistelun perusteena ovat olleet vuoden 2013 toteutuneiden ja vuoden 2014 arvioitujen opiskelijavuorokausien määrät.

Raportti liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vuosittain alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivän yksikköhinnan valtion talousarviossa olevan määrärahan puitteissa. Vuonna 2015 yksikköhinta on 16,60 euroa/opiskelijapäivä. Valtionosuus myönnetään erillisellä opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä.

9.7. Opintokeskukset

Opintokeskukset toimivat sivistystyön valtakunnallisina aikuisoppilaitoksina järjestämällä opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa elinikäisen oppimisen ja aktiivisen kansalaisuuden sekä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi.

Opintokeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

9.7.1. Yksikköhinnan laskenta

Opintokeskusten opintotoiminnan yksikköhinta vuonna 2015 on 108,05 euroa/opetustunti. Opintokerhotoiminnan vuoden 2015 yksikköhinta on 4 euroa/opintokerhotunti. Yksikköhinnat sisältävät arvonnlisäveron.

9.7.2. Rahoituksen määräytyminen

Opintokeskusten vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opintokeskukselle vahvistama opetustuntien määrä opetustuntien yksikköhinnalla ja opintokerhotuntien määrä opintokerhotuntien yksikköhinnalla.

Valtionosuus opintokeskuksen ylläpitäjälle on 65 prosenttia valtionosuuden laskennallisesta perusteesta ja se myönnetään erillisellä opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä.

Opetusministeriön vahvistama opetustuntien määrä perustuu kyseisen opintokeskuksen toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2015 vahvistetun opetustuntien määrän valmistelun perusteena ovat olleet vuosien 2011–2013 toteutuneiden opetustuntien määrät.

Raportti opintokeskusten yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

Lisätietoja antaa tarvittaessa Sirpa Kesti 029 533 1094.

10. Taiteen perusopetus

10.1. Rahoitettava toiminta

Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetuksen yhteydessä voidaan järjestää myös muuta taiteen edistämiseen liittyvää toimintaa (L 633/1998).

Taiteen perusopetusta järjestetään musiikkioppilaitoksissa tai muissa taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa taikka muulla tavoin. Koulutuksen järjestäjä voi järjestää palvelut myös yhdessä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa tai hankkia ne julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä.

Taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoitus jakaantuu asukasmäärän perusteella rahoitettavaan toimintaan ja opetustuntimäärän perusteella rahoitettavaan toimintaan.

10.2. Rahoituksen yleiset perusteet ja rahoituksen määräytyminen

10.2.1. Asukasmäärän perusteella rahoitettava taiteen perusopetus

Kuntien asukasperusteisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen rahoitus yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen ns. yhden putken valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö (L 1704/2009). Vuoden 2015 alusta kuntien peruspalvelujen tehtäväkohtaiset valtionosuusperusteet on yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi, joka sisältää myös taiteen perusopetuksen valtionosuuden. Valtionosuus perustuu kunnan ikäluokittaisiin perushintoihin ja ikäluokkiin kuuluviin kunnan asukkaiden määriin sekä kunnan olosuhteisiin perustuviin lisäyksiin ja lisäosiin.

10.2.2. Opetustuntimäärän perusteella rahoitettava taiteen perusopetus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää taiteen perusopetusta. Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen nojalla taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös valtion oppilaitoksessa. Myös kunnalle voidaan asukasperusteisen rahoituksen lisäksi myöntää lupa saada opetustuntiperusteista rahoitusta taiteen perusopetukseen.

Vuonna 2015 opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvia taiteen perusopetuksen oppilaitoksia on 128. Rahoituksen piirissä olevia taiteenaloja ovat musiikki, tanssi, kuvataide, arkkitehtuuri, käsityö, teatteritaide, sanataide ja sirkustaide.

Opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle vahvistama opetustuntimäärä opetustuntia kohden määrättyllä yksikköhinnalla (L 1705/2009).

Yksikköhinta on kaikille koulutuksen järjestäjille sama ja se määrätään toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuonna 2015 yksikköhinta on 75,48 euroa /opetustunti. Yksikköhintaan on tehty kustannustason muutoksesta 2014–2015 aiheutuva 1,1 prosentin tarkistus.

Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2015 on 2,42 prosenttia yksikköhinnasta.

Opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen järjestäjälle myönnettävä valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta.

Raportti taiteen perusopetuksen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

11. Museot

11.1. Rahoitettava toiminta

Museoiden tehtävänä on edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy valtion talousarvion rajoissa museon valtionosuuteen oikeutetuksi. Museotoiminnan valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että (Museolaki 729/1992, 2§):

- museon omistaa kunta tai kuntayhtymä taikka yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen
- museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset, mutta että museota ei kuitenkaan ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi
- museolla on sen toimintaa ohjaavat säännöt, joissa museon toimiala on määritelty sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään
- museon kokoelmien säilyminen museokokoelmina on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa
- museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen museonjohtaja ja riittävä määrä museoalan koulutuksen saanutta henkilöstöä
- museon näyttely-, työ- ja yleisötilat sekä kokoelmien hoitoon ja säilytykseen tarkoitettut tilat ovat tarkoituksenmukaisia
- museon toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa
- museolla on toiminta- ja taloussuunnitelma sekä muut toimintaa ohjaavat suunnitelmat siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään

Vuonna 2015 valtionosuuden saavia museoita on 121.

11.2. Rahoituksen määräytyminen

Museoiden vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla laitokselle vahvistettu laskennallinen henkilötyövuosien määrä henkilötyövuotta kohden määrätyllä yksikköhinnalla. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa.

Henkilötyövuosimäärät määritellään laskennallisesti. Vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan määrään lisätään muun henkilökunnan määrä, joka saadaan jakamalla muun henkilökunnan palkkakustannukset vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan keskipalkalla. Museoiden henkilötyövuosien laskentaan sisältyy myös kiinteistöhenkilökunta.

Museoiden ylläpitäjälle myönnettävän valtionosuuden määrä on 37 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämälle valtakunnalliselle erikoismuseolle, maakuntamuseolle ja aluetaidemuseolle suoritetaan valtionosuus valtakunnallisten tai alueellisten tehtävien vuoksi 10 prosenttiyksikköä korkeampana.

11.3. Yksikköhinnan määräytyminen

Vuoden 2015 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin. Kustannusten perusteella lasketuissa yksikköhinnoissa ei ole vuodelle 2014 huomioitu indeksitarkistusta ja lisäksi niissä on huomioitu vuosille 2012–2015 säädetty 5 miljoonan euron vuotuinen säästövaikutus (RahL 1705/2009, muutos 892/2013). Vuoden 2015 yksikköhinnassa on huomioitu indeksitarkistus 1,1 % sekä lisäsäästönä 2 849 euroa (muutos 1410/2014).

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama museoiden yksikköhinta laskennallista henkilövuotta kohden vuodelle 2015 on 67 636 euroa/henkilövuosi.

Yksityisen museon ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 7,44 prosentilla. Arvonlisäverovelvollisen yksityisen yhteisön tai säätiön yksikköhintaa ei kuitenkaan koroteta (RahL 1705/2009, 35 §).

Raportti museoiden valtionosuuden laskennallisista perusteista

11.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää valtionavustusta erikoismuseoiden erityistehtävien hoitamista varten.

Museoiden valtionosuuksiin ja -avustuksiin voidaan käyttää veikkauksen ja raha-arpajaisien voittovaroja.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

12. Teatterit ja orkesterit

12.1. Rahoitettava toiminta

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy valtion talousarvion rajoissa teatterin tai orkesterin valtionosuuteen oikeutetuksi.

Valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että teatteri tai orkesteri harjoittaa vakinaista ja ammatillista esitystoimintaa ja sen omistaa kunta, kuntayhtymä tai yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu teatteri- tai orkesteritoiminnan harjoittaminen tai teatterin tai orkesterin ylläpitäminen (Teatteri- ja orkesterilaki 730/1992, 2§).

Vuonna 2015 valtionosuutta saa 57 teatterin ja 28 orkesterin ylläpitäjää.

12.2. Rahoituksen määräytyminen

Teattereiden ja orkesterien vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla laitokselle vahvistettu laskennallinen henkilötyövuosien määrä henkilötyövuotta kohden määrättyllä yksikköhinnalla. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa.

Henkilötyövuosimäärät määritellään laskennallisesti. Vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan määrään lisätään muun henkilökunnan määrä, joka saadaan jakamalla muun henkilökunnan palkkakustannukset vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan keskipalkalla. Teattereiden ja orkestereiden henkilötyövuosien laskennassa ovat mukana vain varsinaisen toiminnan henkilöstö.

Teatterin tai orkesterin ylläpitäjälle myönnettävän valtionosuuden määrä on 37 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta. Svenska Teatern i Helsingforsin ja Tampereen Työväen Teatterin valtionosuusprosentti on muista poiketen 60.

12.3. Yksikköhinnan määräytyminen

Vuoden 2015 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin. Kustannusten perusteella lasketuissa yksikköhinnoissa ei ole vuodelle 2014 huomioitu indeksitarkistusta ja lisäksi niissä on huomioitu vuosille 2012–2015 säädetty 5 miljoonan euron vuotuinen säästövaikutus (RahL 1705/2009, muutos 892/2013). Vuoden 2015 yksikköhinnassa on huomioitu indeksitarkistus 1,1 % sekä lisäsäästönä teattereiden yksikköhinnassa 2 183 euroa ja orkestereiden hinnassa 2 167 euroa (muutos 1410/2014).

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama teattereiden yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden vuodelle 2015 on 54 658 euroa/henkilötyövuosi ja orkestereiden 54 178 euroa/henkilötyövuosi.

Yksityisen teatterin ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 3,82 prosentilla ja yksityisen orkesterin ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan 3,25 prosentilla Arvonlisäverovelvollisen yksityisen yhteisön tai säätiön yksikköhintaa ei kuitenkaan koroteta (RahL 1705/2009, 35 §).

Raportti teattereiden ja orkestereiden valtionosuuden laskennallisista perusteista

12.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa päättää, että valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävälle teattereille ja orkestereille myönnetään ylimääräistä valtionavustusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää valtionavustusta teattereiden ja orkestereiden toiminnan kehittämistä varten.

Teattereiden ja orkesterien valtionosuuksiin ja -avustuksiin voidaan käyttää veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

13. Kuntien liikuntatoimi

13.1. Rahoitettava toiminta

Kunnan saama liikuntatoimen valtionosuus tulee käyttää luomalla edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät (L 1054/1998).

Vuonna 2015 valtionosuutta liikuntatoimeen saa kaikki 301 kuntaa.

13.2. Valtionosuuden määräytyminen

Kunnan järjestämän liikuntatoimen rahoitus perustuu kunnan asukasmäärään ja asukasta kohden määrättyyn yksikköhintaan (L 1705/2009).

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa yksikköhinnat kunnan asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Vuodelle 2015 ministeriö on vahvistanut liikuntatoimen yksikköhinaksi 12,00 euroa/asukas.

Myönnettävän valtionosuuden määrä on 29,70 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun kunnan asukasmäärä kerrotaan asukasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Raportti kuntien liikuntatoiminnan valtionosuuden laskennallisista perusteista

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

14. Kuntien nuorisotyö

14.1. Rahoitettava toiminta

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt. Nuorisotyön palveluja voidaan tuottaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä.

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten sekä yhteistyönä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Saatu valtionosuus tulee käyttää nuorisotyöhön (L 72/2006).

Vuonna 2015 valtionosuutta nuorisotyöhön saa kaikki 301 kuntaa.

14.2. Valtionosuuden määräytyminen

Kunnan järjestämän nuorisotyön rahoitus perustuu kunnan alle 29-vuotiaiden asukkaiden määrään ja alle 29-vuotiasta asukasta kohden määrättyyn yksikköhintaan (L 1705/2009).

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa yksikköhinnat kunnan alle 29-vuotiasta asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Vuodelle 2015 ministeriö on vahvistanut nuorisotyön yksikköhinnaksi 15,00 euroa/ alle 29-vuotias asukas.

Myönnettävän valtionosuuden määrä on 29,70 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun kunnan alle 29-vuotiaiden asukkaiden määrä kerrotaan asukasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

[Raportti kuntien nuorisotyön valtionosuuden laskennallisista perusteista](#)

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

15. Kuntien yleinen kulttuuritoimi

15.1. Rahoitettava toiminta

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuri-toiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä (L 728/1992).

Kuntien järjestämän yleisen kulttuuritoiminnan rahoitus yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen ns. yhden putken valtionosuutta, jota hallinnoi valtiova-rainministeriö (L 1704/2009). Vuoden 2015 alusta kuntien peruspalvelujen tehtäväkoh-taiset valtionosuusperusteet on yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi, joka sisältää myös kuntien yleisen kulttuuritoimen valtionosuuden. Valtionosuus perustuu kunnan ikäluo-kittaisiin perushintoihin ja ikäluokkiin kuuluviin kunnan asukkaiden määriin sekä kun-nan olosuhteisiin perustuviin lisäyksiin ja lisäosiin.

Vuonna 2015 valtionosuutta kulttuuritoimintaan saa kaikki 301 kuntaa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Antti Markkanen 029 533 1423.

16. Kirjastot

16.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen perusteet

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä (L 904/1998).

Kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen on kunnan tehtävä. Kunta voi järjestää palvelut itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön määräämänä yleisten kirjastojen keskuskirjastona tai maakuntakirjastona toimivat kirjastot hoitavat valtakunnallisia tai alueellisia tehtäviä täydentäen muiden yleisten kirjastojen palveluja.

Kuntien järjestämien kirjastopalvelujen rahoitus yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen ns. yhden putken valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö (L 1704/2009). Vuoden 2015 alusta kuntien peruspalvelujen tehtäväkohtaiset valtionosuusperusteet on yhdistetty yhdeksi kokonaisuudeksi, joka sisältää myös kirjastojen valtionosuuden. Valtionosuus perustuu kunnan ikäluokittaisiin perushintoihin ja ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määriin sekä kunnan olosuhteisiin perustuviin lisäyksiin ja lisäosiin.

16.2. Muu kuin valtionosuusrahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtionavustusta kunnalle, joka ministeriön päätöksen mukaisesti ylläpitää yleisten kirjastojen keskuskirjastoa tai maakuntakirjastoa. Ministeriö voi myöntää kirjaston investointihankkeisiin ja toimitilojen kehittämiseen investointiavustuksia (L 1705/2009).

Lisätietoja antaa tarvittaessa valtiovarainministeriössä:

Ville Salonen 029 553 0388

Markku Nissinen 029 553 0314

ISBN 978-952-13-6142-5 (pdf)
ISSN 1798-8969 (verkkojulkaisu)